

Význam strategických dokumentů pro rozvoj vybraného území

Diplomová práce

Studijní program: N6202 – Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T086 – Regionální studia

Autor práce: **Bc. Denisa Bendáková**

Vedoucí práce: Ing. Jana Šímanová, Ph.D.

The Importance of Strategic Documents for Development in Selected Region

Master thesis

Study programme: N6202 – Economy Policy and Administration

Study branch: 6202T086 – Regional Studies

Author: **Bc. Denisa Bendáková**

Supervisor: Ing. Jana Šimanová, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Denisa Bendáková**
Osobní číslo: **E14000300**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Regionální studia**
Název tématu: **Význam strategických dokumentů pro rozvoj vybraného území**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Stanovení cílů a formulace výzkumných předpokladů
2. Teoretický rámec - vymezení strategických dokumentů, jejich typologie a tvorba
3. Případová studie - význam strategických dokumentů pro rozvoj vybraného území a naplňování stanovených cílů
4. Potenciál integrovaných nástrojů pro rozvoj regionu
5. Formulace závěrů a ověření výzkumných předpokladů

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BLAKELY, Edward James a Nancey Green LEIGH. Planning Local Economic Development: Theory and Practice. 4th ed. Los Angeles: Sage, 2010.

ISBN 978-1-4129-6093-9.

FOTR, Jiří. Tvorba strategie a strategické plánování: teorie a praxe.

Praha: GRADA Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3985-4.

MAIER, Karel. Udržitelný rozvoj území. Praha: GRADA Publishing, 2012.

ISBN 978-80-247-4198-7.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009.

ISBN 978-80-247-2789-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

Elektronická databáze článků ProQuest.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jana Šimanová, Ph.D.

Katedra ekonomie

Konzultant diplomové práce:

Ing. Nikola Bendáková

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, finanční manažer

Datum zadání diplomové práce: **31. října 2016**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. května 2018**

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Jiří Kraft, CSc.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 3.5.2017

Podpis: Bendáková

Anotace

Autor se zaměřuje na přístup integrovaných nástrojů, které jsou založeny na myšlence rozvoje území. Strategické dokumenty považuje za velmi účinný pomocný nástroj, který společně s podporou strukturálních fondů tvoří významný předpoklad pro koordinovaný a efektivní rozvoj území. Diplomová práce je rozdělena do dvou částí tj. teoretické a praktické. Díky využití případové studie na městě Pardubice dochází k možnosti porovnání dvou na sebe navazujících programových období. První část diplomové práce zahrnuje spíše teoretické poznatky týkající se strategického plánování a vymezení typologie strategických dokumentů. Dále navazuje praktická část, ve které je pozornost věnována nositelům regionální politiky v ČR a jednotlivým operačním programům. Autor zde rozebírá vybrané integrované strategie za období 2007-2013 a 2014-2020 tj. IPRM „Přitažlivé město“ a ITI Hradecko-pardubické aglomerace. V závěrečné části dochází k ověření výzkumných předpokladů, které je možno zhodnotit díky dosažení jednotlivých dílčích cílů. Nechybí zde ani zhodnocení hlavního cíle či navržení doporučení pro zlepšení procesu implementace integrovaných nástrojů.

Klíčová slova

Alokace, integrovaný nástroj, operační program, regionální rozvoj, strategický dokument.

Annotation

The author focuses on the approach of integrated tools based on the idea of territorial development. Strategic documents are considered as an effective aid instrument, which together, with the support of the Structural Funds, is an important prerequisite for coordinated and effective development of the territory. The diploma thesis is divided into two parts: theoretical and practical. The case study of Pardubice has made it possible to compare two consecutive programming periods. The first part of the diploma thesis includes rather theoretical knowledge about strategic planning and defining typology of strategic documents. Next is the practical part where attention is paid to the regional policy holders of the Czech Republic and to the individual operational programs. The author discusses the selected integrated strategies for the period 2007-2013 and 2014-2020 IPRM and ITI. The final part contains the verification of the research prerequisites, which can be evaluated thanks to the achievement of individual partial goals. There is also evaluation of the main objective and suggestions for improving the implementation process of integrated tools.

Key Words

Allocation, integrated tools, operational programs, regional development, strategic documents.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucí mé diplomové práce Ing. Janě Šimanové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady, které mi při konzultacích poskytla. Mé poděkování patří také rodině a blízkým, za soustavnou podporu během celé doby studia.

Obsah

Seznam zkratek	12
Seznam tabulek	14
Seznam obrázků	15
Úvod	16
1. Stanovení cílů a výzkumných předpokladů	17
1.1 Cíl práce	17
1.2 Dílčí cíle	17
1.3 Výzkumné předpoklady	18
1.3.1 Výzkumný předpoklad 1.....	18
1.3.2 Výzkumný předpoklad 2.....	18
1.4 Metodologie	18
2. Charakteristika strategických dokumentů	20
2.1 Proces strategického plánování	20
2.1.1 Strategické plánování.....	20
2.1.2 Strategický plán.....	21
2.1.3 Proces strategického řízení.....	22
2.1.4 Participace občanů při tvorbě strategií.....	23
2.2 Základní typy koncepčních dokumentů	24
2.3 Expertní a komunitní přístup k tvorbě koncepčních dokumentů	25
2.4 Typologie strategických dokumentů	25
2.4.1 Mezinárodní dokumenty.....	27
2.4.2 Národní dokumenty.....	27
2.4.3 Regionální dokumenty.....	28
2.4.4 Oblastní dokumenty.....	28
2.4.5 Místní dokumenty.....	29
2.5 Metodika tvorby integrovaných strategií	29
2.5.1 Využívané analytické metody.....	32
2.6 Shrnutí	35
3. Regionální politika z hlediska nositelů	36
3.1 Ministerstvo pro místní rozvoj	37
3.1.1 Národní orgán pro koordinaci (dále jen NOK).....	38
3.1.2 Centrum pro regionální rozvoj České republiky (dále jen CRR ČR).....	38
3.2 Nositelé integrovaných nástrojů PO 2014-2020	39

3.2.1	Nositel Integrovaných územních investic (ITI)	39
3.2.2	Nositel Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ)	39
3.2.3	Nositel Komunitně vedeného místního rozvoje (MAS).....	39
3.3	Shrnutí.....	40
4.	Operační programy jako významný prvek pro rozvoj území	42
4.1	Operační programy pro programové období 2014-2020	42
4.1.1	Národní operační programy	43
4.1.2	Programy přeshraniční spolupráce	49
4.1.3	Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce	50
4.2	Shrnutí.....	50
5.	Případová studie	55
5.1	Charakteristika vymezeného území	55
5.2	Integrovaný plán rozvoje města „Přitažlivé město“	55
5.2.1	Řízení IPRM a realizační struktura	56
5.2.2	Souhrnné zhodnocení analytické části.....	58
5.2.3	Vize, cíle a prioritní oblasti	58
5.2.4	Opatření a aktivity	60
5.2.5	Projekty realizované prostřednictvím IPRM.....	62
5.2.6	Zdroj financování IPRM.....	65
5.2.7	Definované indikátory.....	68
5.3	Integrované územní investice Hradecko-pardubická aglomerace	69
5.3.1	Řízení ITI a realizační struktura	71
5.3.2	Vize, cíle a prioritní oblasti	73
5.3.3	Opatření a aktivity	75
5.3.4	Projekty realizované prostřednictvím ITI.....	77
5.3.5	Zdroj financování ITI.....	81
5.4	Závěry případové studie	82
6.	Potenciál integrovaných nástrojů.....	85
6.1	Integrovaný přístup.....	85
6.2	Zhodnocení integrovaných nástrojů v PO 2007-2013.....	87
6.3	Zhodnocení potenciálu integrovaných nástrojů v PO 2014 - 2020.....	88
6.3.1	Pozitiva IN.....	89
6.3.2	Negativa IN.....	90
6.3.3	Doporučení	91
Závěr	92

Seznam použité literatury	98
Seznam příloh.....	102

Seznam zkratk

CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
CRR	Centrum pro regionální rozvoj
DoP	Dohoda o Partnerství
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EK	Evropská komise
FS	Fond soudržnosti
ENFR	Evropský námořní a rybářský fond
ESF	Evropský sociální fond
ESI	Evropské strukturální fondy
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
IOP	Integrovaný operační program
IPRM	Integrované plány rozvoje měst
IPRÚ	Integrované plány rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované územní investice
LAU	Místní samosprávné jednotky
MAS	Místní akční skupina
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MO	Metropolitní oblast
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
OPD	Operační program Doprava
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

OP TP Operační program Technická pomoc

OP VaVpI Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

OP VpK Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VVV Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

OPZ Operační program Zaměstnanost

OP ŽP Operační program Životní prostředí

ORP Obec s rozšířenou působností

OSS Organizační složka státu

PCO Platební a certifikační orgán

PRK PUK Program rozvoje Pardubického kraje

PRV Program rozvoje venkova

ROP Regionální operační program

Seznam tabulek

Tabulka 1: Alokace ITI Hradecko-pardubické aglomerace.....	54
Tabulka 2: Seznam opatření a aktivit v IPRM.....	60
Tabulka 3: Alokace na IPRM v PO 2007-2013.....	66
Tabulka 4: Stanovené identifikátory.....	68
Tabulka 5: Aktéři ITI.....	73
Tabulka 6: Seznam opatření a aktivit v ITI.....	76
Tabulka 7: Alokace na vyhlášené výzvy ITI v PO 2014-2020.....	82
Tabulka 8: Zhodnocení přínosu IPRM.....	88

Seznam obrázků

Obrázek 1: Typologie strategických dokumentů	25
Obrázek 2: Struktura strategie IN (ITI a IPRÚ)	30
Obrázek 3: Struktura strategie IN (CLLD)	31
Obrázek 4: Alokace dle prioritních os na IROP	45
Obrázek 5: Alokace dle prioritních os na OP D	46
Obrázek 6: Alokace dle prioritních os na OP PIK	46
Obrázek 7: Alokace dle prioritních os na OP VVV	47
Obrázek 8: Alokace dle prioritních os na OP ŽP	48
Obrázek 9: Alokace dle prioritních os na OP Z.....	48
Obrázek 10: Alokace ITI v PO 2014-2020.....	52
Obrázek 11: Alokace IPRÚ v PO 2014-2020.....	52
Obrázek 12: Alokace CLLD v PO 2014-2020	53
Obrázek 13: Celková alokace na IN v PO 2014-2020.....	53
Obrázek 14: Mapa regionu soudržnosti Severovýchod	67
Obrázek 15: Mapa Hradecko-pardubické aglomerace	70

Úvod

V roce 2014 začalo nové programové období, ve kterém nastaly určité změny především v podobě struktury operačních programů a zavedení nových integrovaných nástrojů. Velký důraz je kladen právě na integrovaný přístup, ke kterému byly stanoveny integrované strategie v podobě Integrované územní investice, Integrovaného plánu rozvoje území a Komunitně vedeného místního rozvoje. V této práci se autor zabývá novým programovým obdobím a v rámci případové studie ho porovnává s obdobím předešlým. Velká část je věnována strategickému plánování a strategickým dokumentům. Plánování je velmi efektivním manažerským přístupem, zaměřujícím se na budoucí vývoj s cílem zkvalitnění života v daném území. Strategické dokumenty jsou velmi účinným pomocným nástrojem a společně s podporou strukturálních fondů tvoří významný předpoklad pro koordinovaný a efektivní rozvoj území.

Úvodní část práce je zaměřena na strategické plánování, regionální politiku aplikovanou v České republice a operační programy v programovém období 2014-2020. Následující část je věnována případové studii se zaměřením na město Pardubice a srovnání integrovaných nástrojů ve dvou po sobě následujících obdobích. V poslední části autor zaměřuje pozornost na potenciál integrovaných nástrojů a poukazuje na problémy s nimi související.

Téma diplomové práce bylo zvoleno z důvodu zájmu o aktuální problematiku spojenou se strukturálními fondy. Autor se také podílel na implementaci jednoho z nových operačních programů a to Integrovaného regionálního operačního programu, který je podrobněji popsán v jedné z následujících kapitol. Jedná se o program, který patří mezi ty, co nejvíce podporují integrované nástroje.

1. Stanovení cílů a výzkumných předpokladů

První kapitola obsahuje informace týkající se zaměření práce. Součástí je stanovení hlavního cíle, dále rozložení do několika specifických cílů a představení výzkumného předpokladu, na kterém je práce založena. Autor zde rovněž uvádí metodologii práce, která je popsána v závěrečné části kapitoly.

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je zhodnocení významu a potenciálu integrovaných nástrojů rozvoje území v novém programovém období 2014-2020 v komparaci s integrovanými nástroji programového období 2007-2013 na případové studii města Pardubice. V rámci studie jsou vymezeny dílčí cíle, které mají přispět k podrobnějšímu vyhodnocení jednotlivých oblastí.

1.2 Dílčí cíle

- Definice typologie strategických dokumentů a nositelů jejich implementace v kontextu čerpání z ESIF – definice základních pojmů pro řešení dalších DC. První dílčí cíl je řešen v rámci dvou kapitol, tj. 2 a 3.
- Analýza procesu strategického plánování ve vazbě na čerpání z ESIF – jak se dokumenty tvoří a k čemu slouží v kontextu čerpání z fondů EU. Druhý dílčí cíl je řešen v kapitole 2 a zároveň v kapitole 4, která uvádí zdroje čerpání v novém programovém období.
- Případová studie města Pardubice – strategické plánování pro čerpání z ESIF v PO 2007-2013 a ITI Hradecko-pardubická aglomerace v PO 2014-2020. Případová studie je uvedena v kapitole 5.
- Zhodnocení přínosu integrovaných nástrojů na rozvoj území v PO 2014-2020 oproti předchozímu. Aktuální problémy a návrhy doporučení. Poslední dílčí cíl je řešen v rámci kapitoly 6 a také ve zhodnocení v závěrečné části práce.

1.3 Výzkumné předpoklady

Studie je založena na dvou výzkumných předpokladech, které jsou v závěrečné části vyhodnoceny.

1.3.1 Výzkumný předpoklad 1

V programovém období 2014-2020 došlo k významným změnám v přístupu ke strategickému plánování regionálního rozvoje i v samotném procesu strategického plánování a nositelů strategií. Předpoklad je ověřen v kapitole 6.

1.3.2 Výzkumný předpoklad 2

Díky změnám ve strategickém plánování v PO 2014-2020 mají Pardubice větší možnost realizovat velké infrastrukturální projekty i měkké projekty na rozvoj území ve více socioekonomických oblastech.

1.4 Metodologie

Při zpracování práce jsou využity následující metody: deduktivní, deskriptivní, srovnávací a analytická. V rámci literární rešerše jsou použity jak primární tak sekundární prameny. V teoretické části práce autor čerpá především z monografií. V praktické části je naopak čerpáno především z internetových zdrojů. Součástí praktické části jsou zároveň osobní konzultace v podobě strukturovaných rozhovorů. V práci je provedena případová studie na konkrétní oblasti vymezené pro město Pardubice. Ta je uvedena v kapitole 5 a představuje část zabývající se analýzou zkoumané problematiky. Tato metoda je prováděna v oblastech společensko-vědních, jako je sociologie, psychologie či antropologie. Kromě analýzy zkoumaného jevu, řeší také jeho podmínky a doprovodné faktory. Využívá různé techniky sběru informací, z nichž nejpoužívanější je právě analýza relevantních dokumentů, která bývá doplňována přímým pozorováním či osobním rozhovorem. Jako výhodu osobních rozhovorů autor považuje právě možnost širšího rozvedení témat. Přestože při setkání má zpracovatel předem připravené otázky, díky setkání tváří v tvář a přímému dotazování

může tazatel tyto otázky kdykoliv změnit či upravit. Díky tomu často dochází k velmi rozsáhlým odpovědím či nalezení dalších problémových témat, na které nebylo při přípravě myšleno. Vzhledem ke sběru velkého množství informací a k orientaci na danou problematiku dochází v rámci případové studie k podrobnému rozboru, založenému na důvěryhodných faktech. Díky studii bylo zjištěno mnoho informací ohledně zrealizovaných či plánovaných projektů a změn v rámci vymezené oblasti. Je tedy zřejmé, že je považována za velký přínos, který umožňuje ověření výzkumných předpokladů. V závěru dochází k posouzení výzkumných předpokladů a formulování závěru tzn. shrnutí zjištěných poznatků a případné návrhy na zlepšení rozvoje území.

2. Charakteristika strategických dokumentů

Kapitola pojednává o charakteristice strategických dokumentů a definuje pojmy s nimi související. První část je obecně zaměřena na proces strategického plánování a řízení, které je pro rozvoj území nezbytný. V další části autor definuje typologii koncepčních a strategických dokumentů na jednotlivých úrovních. V poslední části je charakterizována metodika tvorby integrovaných strategií vysvětlující celý její proces. Plánování je velmi účinným manažerským přístupem, který se zaměřuje na budoucí vývoj s cílem zlepšení podmínek pro život v daném území. Pro efektivní plánování budoucího vývoje je nutné analyzovat současnou situaci území, ze které budou následující opatření vycházet. K tomu slouží strategické dokumenty popisující stav území a obsahující rozvojové priority a příslušné kroky k jejich dosažení. Společně s podporou strukturálních fondů tvoří významný předpoklad pro koordinovaný a efektivní rozvoj v rámci daného území. Mnoho obcí si důležitost plánování neuvědomuje a považuje ho spíše za komplikace spojené s větší zátěží administrace. To převažuje především u malých obcí, které sice plánují, ale neseписují své myšlenky písemně. Právě písemná forma je podstatným prvkem pro celý proces implementace, která je také vnímána jako postup jednotlivých kroků. Díky ní je zajištěna informovanost veřejnosti o plánovaných krocích. Strategické dokumenty představují velmi účinný pomocný nástroj pro naplnění vizí a cílů zkoumané oblasti. Je tedy nezbytné uvědomění si podstaty plánování a tvorby dokumentů a vnímat je jako přínos pro možnost rozvoje území (Synek 2010).

2.1 Proces strategického plánování

Tato část popisuje pojmy související se strategickým plánováním, které jsou pro rozvoj území nezbytné. Autor definuje plánování a zaměřuje pozornost na charakteristiku strategického plánu.

2.1.1 Strategické plánování

Strategické plánování představuje proces, při kterém jsou stanoveny určité vize obce, města či regionu. V představách bývá běžně formulováno, čím by se např. obec chtěla

zabývat, kterou oblast by chtěla rozvíjet a jak by musela postupovat, aby bylo stanovených záměrů dosaženo. Dalším krokem strategického plánování je tvorba strategických plánů, jenž určují problémové oblasti a definují cíle, kterých má být dosaženo. V případě naplnění strategií dochází k efektivnímu řešení kritických oblastí (Rektořík 1999).

Nejdůležitějším a prioritním úkolem pro úspěšné dosahování cílů je strategické řízení, zpracování strategií a strategických plánů. Cílem strategického plánování je zajištění, aby se i během období nejistoty a v podmínkách rizika mohla zpracovat strategie, která pomůže zvýšit pravděpodobnost dosáhnout úspěchů pomocí stanovených cílů (Fotr 2012).

Strategické plánování je považováno za nejvhodnější řešení pro všechny komunity. Abychom pomohli zajistit úspěšný rozvoj prosperující a stabilní ekonomiky, je důležité zaujmout dlouhodobý pohled ekonomického rozvoje. Blakely se ve své práci zaměřuje i na místní ekonomický rozvoj. Místního ekonomického rozvoje je dosaženo, pokud komunitní životní úroveň může být zachována a zvýšena prostřednictvím procesu lidského a fyzického vývoje, který je založen na dvou principech. Jedná se o princip udržitelnosti a rozvoje. Zmíněná definice obsahuje tři základní složky. První složku představuje hospodářský rozvoj, který stanovuje minimální životní úroveň a průběžně zvyšuje její standard. Druhá složka definice říká, že ekonomický rozvoj přispívá ke snížení nerovnosti. I poslední složka má optimistické pojetí, které zní následovně. Ekonomický rozvoj se snaží podporovat a povzbuzovat udržitelné využívání zdrojů a samotné produkce. (Blakely 2010).

2.1.2 Strategický plán

Pod tímto pojmem je myšlen dokument jako základní nástroj strategického plánování. Dokument slouží jako podklad pro strategické řízení obce, měst, regionů nebo organizací. Jak uvádí Žůrková ve své práci, plán je psaným dokumentem, obsahujícím všechny potřebné kroky, které jsou nutné k dosažení stanovených cílů. Kromě stanovených kroků by měl obsahovat také podrobný časový plán, týkající se právě jejich realizace. Pro efektivní tvorbu strategických plánů je nutné stanovení určitých kritérií, kterým by měl odpovídat každý plán. Autor zde zmiňuje metodu SMART, což v překladu znamená

CHYTRÝ. Slovo pod svým anglickým názvem ukrývá pět charakteristik, jenž by měl správný plán obsahovat. Jsou to následující vlastnosti:

- **Specific** - podstata tohoto slova, spočívá v konkrétnosti plánu. Měl by podrobně popisovat požadované výstupy, které jsou stanoveny odpovídající organizací, obcí, městem či regionem.
- **Measurable** - představuje pojem měřitelný. Podmínkou této vlastnosti je tedy vyjádření v měřitelných jednotkách. Plán by měl mít možnost porovnání reálných hodnot s obdobím minulým i současným.
- **Attainable** - dosažitelnost je další vlastností, která by měla být součástí plánu. Vzhledem k tomu, že se jedná o nástroj, pomocí něhož je dosahováno stanovených cílů, měl by být stanoven tak, aby byl motivující a hlavně dosažitelný. Pokud plán nebude stanoven na základě těchto vlastností, může dojít k jeho neefektivnímu plnění.
- **Realistic** - i reálnost by měla být součástí dobrého plánu. Měl by brát v potaz současnou situaci, možné negativní vlivy a potenciální předpoklady do budoucna.
- **Tangible** - poslední vlastností metody SMART je materiálnost. Plán by tedy měl být hmotný ve smyslu odrazu hmatatelných postupů, kroků či akcí v oblasti plánování (Žůrková 2007).

2.1.3 Proces strategického řízení

Samotný proces strategického řízení spočívá v několika fázích. První fází je strategické plánování. Druhou fází je tvorba strategického plánu, dále implementace strategického plánu a posledním krokem je vyhodnocování implementace. Pod implementační část těchto plánů patří stanovení cílů krátkodobého charakteru, vedení a organizování lidí nebo přidělování zdrojů. Závěrečná fáze, tedy vyhodnocování předchozích kroků zahrnuje monitorování, vyhodnocování a úpravu implementačních akcí. Fáze strategického plánování obsahuje vize, kterých by obec, město či region chtěly dosáhnout. Řeší tedy potřeby občanů a postupy, pomocí nichž by byla uskutečněna stanovená vize. Autor zde uvádí faktory, které zajišťují její správné formulování a zároveň úspěšné uskutečnění. Patří sem vzájemné sladění poslání, silných a slabých stránek a také příležitostí a hrozeb. Pro tento účel slouží SWOT analýza, která je jedním ze způsobů, pomocí níž se dá zmapovat

současná situace obce či města. Jelikož je strategické plánování činností, od které se odvíjí ostatní postupy a aktivity v území je tedy jakousi zastřešující aktivitou, na kterou navazuje tvorba dalších potřebných plánů. Aby mohla obec či město uskutečnit své představy, je nutné stanovit si cíle a priority. Pro úspěšnou realizaci strategie musí být předem jasný postup. Tzn. sestavit si předběžný časový harmonogram a určit aktivity, které bude nutno řešit v prvotní fázi. Dále zjistit oblasti, na které může čerpat z různých grantů, s kým musí komunikovat, jaké jsou termíny pro včasné předložení a mnoho dalších. Během zpracování strategických dokumentů může docházet k určitým chybám jako například výběru zpracovatele, nesprávné či nedostatečné komunikaci se zadavatelem nebo třeba při nevhodném informování místní veřejnosti o možnosti zapojení při zpracování strategií. (Rektořík 1999).

2.1.4 Participace občanů při tvorbě strategií

Při participaci občanů na tvorbě strategie, musí být obec, město či organizace schopna vysvětlit své plány a opodstatnit svá rozhodnutí. Pro efektivní komunikaci s veřejností je ovšem třeba také zaměřením na zpětnou vazbu. Participace totiž neznamená pouhé informování občanů, ale také možnost jejich vyjádření, které může probíhat právě například formou osobních či písemných diskusí za pomoci telefonních linek, webových stránek nebo třeba obyčejných schránek určených k připomínkám. Důležitým prvkem je oslovení odpovídající cílové skupiny, dle zaměřených oblastí v rámci strategií. Komunikace s občany se v různých fázích odlišuje a je důležité správné zvolení jednotlivých metod. Například během zpracování analytické části je nejčastějším způsobem zapojení veřejnosti prostřednictvím dotazníkového šetření a naopak během sestavení návrhové části je účinnou metodou diskusní setkání s občany. Možnost participace občanů může být různá. Závisí to na objemu finančních zdrojů, aktuálnosti či potřeby rychlosti šíření informace nebo znalosti cílových skupin. Komunikace s veřejností je zajištěna pomocí přímé a nepřímé komunikace. Do přímé komunikace je zahrnuto osobní setkání, semináře, setkání s odborníky či besedy. Naopak nepřímá komunikace je uskutečňována pomocí sdělovacích prostředků jako: informační zpravodaj, místní rozhlas, internet, regionální tisk, letáčky, nástěnka a mnoho dalších.

Tvorba strategií by neměla být ovlivněna pouze vidinou fondů z EU. Důležité je, aby k tvorbě strategií nedocházelo jen za účelem čerpání financí. Rozvoj daného územního celku by měl vznikat v důsledku opravdových potřeb občanů, místních podnikatelů či neziskového sektoru. Smyslem participace občanů při tvorbě strategií a naplňování jejich cílů či vizí je vzájemná komunikace a spolupráce. K té dochází za předpokladu vhodně zvolených metod komunikace. Například u cílové skupiny starších osob, není optimální informovat veřejnost pomocí internetových stránek. Efektivnější způsob bude u této cílové skupiny zajištěn pomocí informačních zpravodajů či místního rozhlasu. Pokud má tedy docházet k úspěšnému zapojení široké veřejnosti do dění obce, musí být kladen důraz na aktuálnost a vhodnost vybrané strategie (Rektořík 1999).

2.2 Základní typy koncepčních dokumentů

Do základní typologie patří koncepční dokumenty, které jsou klíčovým nástrojem pro koordinaci rozvoje území. Jejich podstata spočívá ve stanovení cílů a způsobu jejich dosažení. Jedním z koncepčních dokumentů je *strategie*, která představuje dlouhodobý charakter. Ta stanovuje směr, kterým se bude území dále vyvíjet. Orientuje se na základní tematické oblasti. Dalším koncepčním dokumentem je *program*, který je jakýmsi pokračováním strategie. Jeho charakter je střednědobý a podstatou je stanovení opatření, která budou do budoucna realizována za účelem dosažení cílů definovaných ve strategii. Posledním koncepčním dokumentem je *plán*, mající krátkodobý charakter. Nejedná se o strategický dokument nýbrž dokument na něj navazující. Hraje ovšem významnou roli z důvodu bližší specifikace opatření stanovených v programu. Opatření jsou tedy proměněna do podoby specifických aktivit a projektů. Součástí je také stanovený časový harmonogram, zdroj financování a jeho rámcový rozpočet. Za strategické dokumenty se v poslední době považují také tematické operační programy. Ty vznikají za účelem čerpání finančních prostředků z ESI fondů a definují rozsah a způsob podpory pro specifické oblasti. Strategie, program a plán jsou dokumenty na sebe vzájemně navazující. Jak plán, tak i program musí být v souladu s předem stanovenou strategií. Z toho vyplývá, že není možné, aby se aktivity či opatření neshodovali se strategickými cíli. Strategické dokumenty jsou děleny z hlediska časového období. Dělí se na dlouhodobé a krátkodobé. Mezi krátkodobé plány patří například finanční plán nebo rozpočet obce. Krátkodobé plány

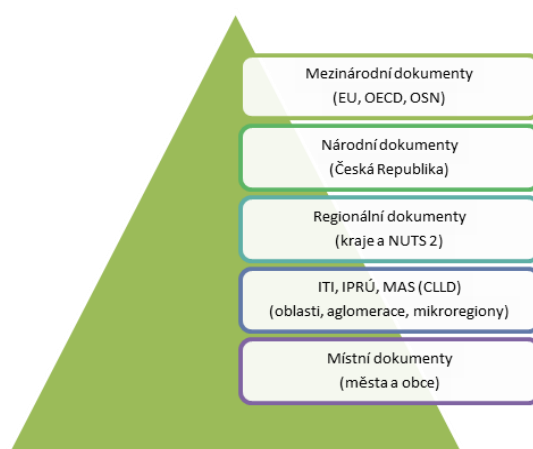
jsou stanoveny na období maximálně jednoho roku. Naopak dlouhodobé plány jsou vypracovávány s ohledem do budoucna a mají komplexní charakter (Rektořík 1999).

2.3 Expertní a komunitní přístup k tvorbě koncepčních dokumentů

Příprava koncepčních dokumentů může být založena na expertním či komunitním přístupu. U expertního způsobu je tvorba zajištěna významnými představiteli v oblasti politické, ekonomické či společenské v rámci daného území. Využívá tak odborných znalostí expertů na místo zapojení veřejnosti. Výhodou přístupu je vysoká odbornost práce a nezávislost na místním prostředí. Odbornost však neznamená vše a může tak nastat ne příliš vhodné sestavení způsobené neznalostí dané oblasti. Komunitní přístup naopak vyžaduje participaci místních aktérů, která je založena na diskuzích s konzultantem. Slabinou této metody může být nereálnost projektů či opomenutí významných prvků. Tvorba dokumentů je však ve většině případů založena na kombinaci obou přístupů, což umožňuje vytvoření profesionálních dokumentů založených na skutečných potřebách vnímaných ze strany obyvatel (Rektořík 1999)

2.4 Typologie strategických dokumentů

Tento odstavce charakterizuje dělení strategických dokumentů z hlediska územního uspořádání. Strategické dokumenty jsou dle databáze strategií členěny do pěti úrovní.

Obrázek 1: Typologie strategických dokumentů

Zdroj: vlastní zpracování podle (Databáze strategií 2016)

Nejvyšší pozici zauímají mezinárodní dokumenty, do kterých spadá Evropská unie, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a Organizace spojených národů. Druhou úrovní jsou národní dokumenty, v našem případě tedy národní dokumenty České republiky. Třetí úrovní jsou regionální dokumenty, které spadají pod kraje a NUTS 2 (regiony soudržnosti). Následují dokumenty spadající do oblastí, aglomerací a mikroregionů. Mezi ně patří Integrované územní investice (dále jen ITI), Integrovaný plán rozvoje území (dále jen IPRÚ) a místní akční skupiny (dále jen MAS) prostřednictvím komunitně vedeného místního rozvoje (dále jen CLLD). Poslední úroveň strategických dokumentů představují místní dokumenty, aplikované ve městech a obcích (Databáze strategií 2016).

Strategie regionálního rozvoje ČR je základním dokumentem regionální politiky z hlediska územní dimenze. Dimenze umožňuje koncentrovat peněžní prostředky ESI fondů do konkrétních typů území, ve kterých bude podporována konkurenceschopnost ČR a také je bráno v úvahu vyrovnání územních rozdílů. Jednou z možností dosažení dimenze jsou právě integrované nástroje, které spadají do oblastní úrovně dokumentů. Na strategii se váže Dohoda o Partnerství (dále jen DoP), která je zastřešujícím dokumentem pro celý systém ESI fondů a pro jednotlivé operační programy. Součástí DoP je rozdělení alokace OP a 11 tematických cílů, které jsou definovány nařízením o spol. ustanoveních ESIF, tyto cíle jsou v rámci ESIF podporovány. Dále identifikuje hlavní problémové oblasti a potřeby rozvoje. Velmi důležitý je soulad DoP se strategií Evropa 2020, což znamená, že cíle určené v DoP musí korespondovat právě s cíli EU. V současné době má téměř každá obec, region či kraj stanovenou svou vlastní specifickou strategii směřující k rozvoji území. V rámci krajů jsou tvořeny Programy rozvoje kraje, v rámci obce jsou to Programy rozvoje obce či Program rozvoje mikroregionů. Všechny typy strategií musí korespondovat s dokumenty na vyšší úrovni a zároveň vycházet ze skutečných potřeb regionu. Co se týká vztahu s operačními programy, ty představují nástroje, pomocí nichž dochází k naplňování všech cílů a vychází tedy právě z DoP, která je pro jednotlivé OP závazným východiskem. Operační programy tak musí navazovat na strategické dokumenty mezinárodní, národní, regionální i lokální úrovně (Dotace EU 2016).

2.4.1 Mezinárodní dokumenty

Strategie Evropa 2020 je strategický dokument Evropské Unie, který byl stanoven pro právě probíhající období let 2010-2020. Cílem je dosáhnout udržitelného hospodářského růstu EU, kterého má být dosaženo za pomoci efektivního investování do vzdělávání, výzkumu, inovací a vývoje, ale také díky rozvoji konkurenceschopného průmyslu. V rámci strategie jsou stanoveny tři priority, kterých by v tomto období mělo být dosaženo. Jedná se o inteligentní růst, udržitelný růst a růst podporující začlenění (MŠMT ČR c2013-2016).

2.4.2 Národní dokumenty

Autor zde uvádí dva příklady velmi významných strategických dokumentů. U obou příkladů se jedná o národní dokumenty stanovené na aktuální programové období 2014 – 2020. Je to Dohoda o Partnerství a Strategie regionálního rozvoje ČR.

Dohoda o Partnerství 2014-2020 (dále jen DoP) je národním dokumentem, na jehož přípravě se podílela řada zainteresovaných aktérů. Mezi ně patří zástupci Evropské komise, neziskový sektor, zástupci regionálních i místních samospráv, akademičtí zaměstnanci a mnoho dalších. Po více jak čtyřletém vyjednávání byl tento dokument schválen Evropskou komisí 26. srpna 2014. Jde o dokument, určený k čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen ESIF). DoP musí být vypracována členským státem EU a obsahuje cíle současně s prioritami, které slouží pro zefektivnění čerpání ESIF s cílem naplnění strategie Evropa 2020 za pomoci stanovených národních priorit (Dotace EU 2016).

Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020 je rovněž národním dokumentem stanoveným na období let 2014-2020. Jde o střednědobý dokument, podporující oblast regionálního rozvoje, na kterou je nahlíženo z dlouhodobého hlediska. Přestože strategie nahlíží na regionální politiku dlouhodobě, je zde myšleno také na krátkodobé realizační postupy. Jedná se o nástroj, umožňující uskutečnění regionální politiky. Současná strategie regionálního rozvoje je tvořena na základě strategie pro předešlé programovací období (MMR ČR 2013).

2.4.3 Regionální dokumenty

V rámci regionální úrovně je charakterizován Program rozvoje kraje. Jedná se o koncepční dokument střednědobého charakteru, který je zajišťován a schvalován prostřednictvím zastupitelstva kraje. Kompetencí kraje je také dohled nad naplněním jeho cílů. Zaměření se týká sociální, ekonomické, společenské a ekologické oblasti.

2.4.4 Oblastní dokumenty

Oblastní úroveň zahrnují mimo jiné dokumenty v podobě strategií ITI, IPRÚ a CLLD v rámci integrovaného přístupu k rozvoji území, tzv. integrovaných nástrojů. Jednotlivé typy těchto strategií jsou definovány níže.

Strategie integrované územní investice (ITI) je ústřední koncepční plán, který slouží k uskutečnění integrovaných územních investic ve stanovené oblasti. Z časového hlediska se jedná o střednědobý dokument. ITI jsou v ČR zřízeny v největších metropolitních oblastech, jejichž podmínkou je koncentrace obyvatel nad 300 tisíc. Patří sem aglomerace jako Praha, Brno, Ostrava a Plzeň. Dále byly mezi ITI zařazeny 3 oblasti Hradecko-Pardubická, Ústecko-Chomutovská a Olomoucká. Strategie se soustředí na klíčová témata rozvoje, které jsou charakteristické pro danou oblast (aglomeraci). Podpora má směřovat především do realizace velkých strategických projektů. Hlavními tématy metropolitních oblastí jsou doprava, životní prostředí, infrastruktura, trh práce, inovace a podnikání či zapojení výzkumných kapacit. V rámci strategií ITI budou problémové oblasti a související opatření (konkrétní projekty) řešeny primárně díky podpoře alokované v rámci Operačních programů (blíže viz kap. 4.1), tj. podpoře z ESIF. (ITI 2016).

Integrovaný plán rozvoje území je specifický nástroj sloužící pro udržitelný rozvoj měst. IPRÚ vychází z předchozích integrovaných plánů rozvoje měst (dále jen IPRM) a jsou zaměřeny na potřeby rozsáhlejšího území. Cílem strategie je dosáhnout synergického efektu v daném území. Strategie jsou vymezeny v 6 oblastech: České Budějovice, Jihlava, Karlovy Vary, Liberec-Jablonec n. Nisou, Mladá Boleslav a Zlín. Cílem IPRÚ je také nalézt problémové oblasti, pomocí nichž budou identifikovány prioritní oblasti. Realizace projektů bude podpořena ze tří operačních programů, tj. Integrovaný regionální operační

program (dále jen IROP), Operační program Doprava (OPD) a Operační program Zaměstnanost (OPZ) (Liberec 2015).

Komunitně vedený místní rozvoj je aplikován ve venkovských oblastech v rámci území místních akčních skupin, které nepřesahuje celkový počet 100 tisíc obyvatel a zároveň je zájmové území tvořeno obcemi s maximálním počtem 25 tisíc obyvatel. Cílem MAS je podpořit potřeby místních obyvatel společně s podporou spolupráce místních aktérů (MAS Region Kunětické hory 2016).

Příprava integrované strategie vyžaduje zapojení všech klíčových partnerů a uvědomění si klíčových potřeb území.

2.4.5 Místní dokumenty

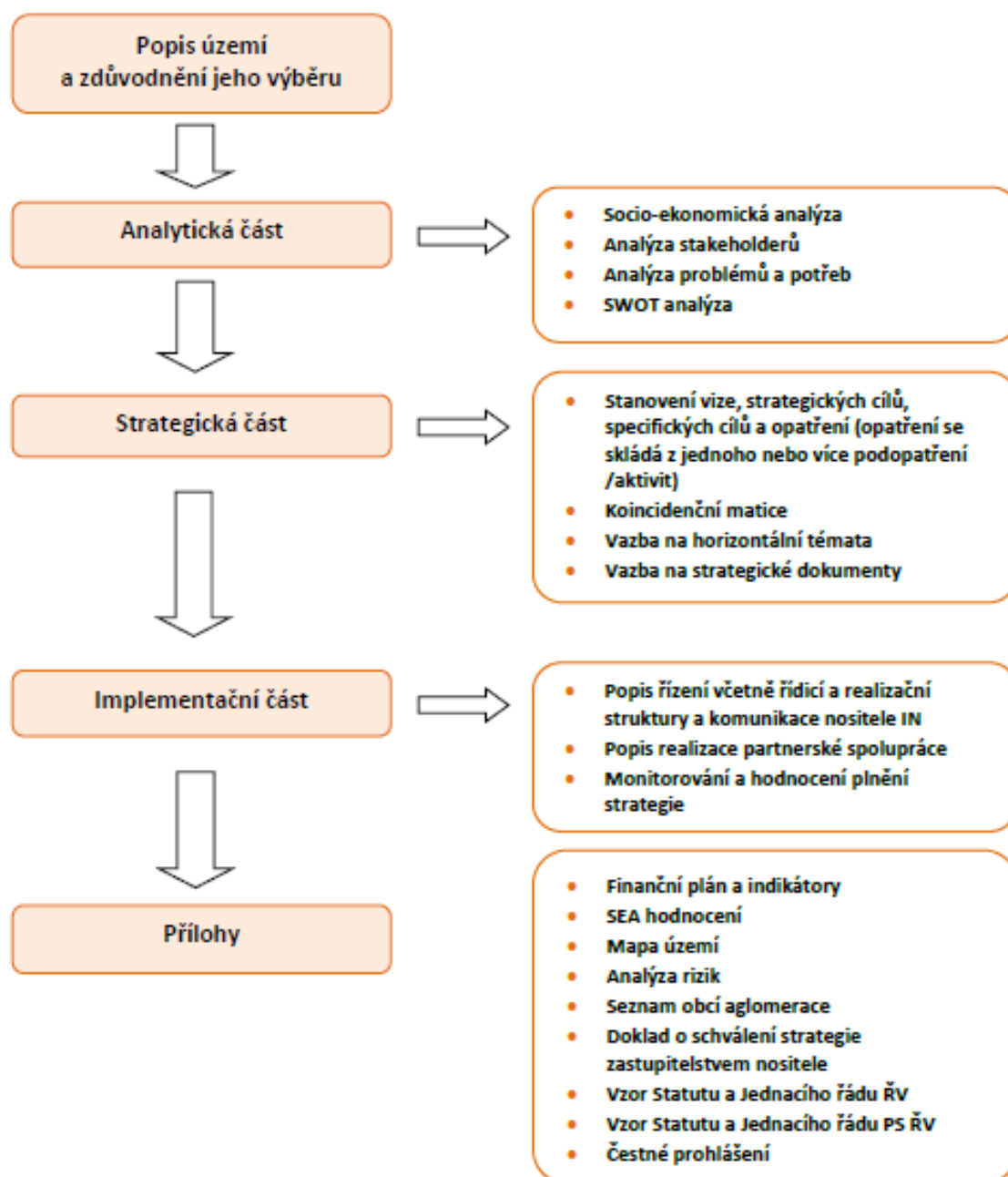
Základní nástroj místní úrovně (tedy obecní) představuje Program rozvoje obce. Ten určuje rozvojové priority a přispívá k dosažení požadovaných cílů. Kompetence spadají pod jednotlivé obce. Příkladem může být také Regulační plán, který je vydáván na žádost nebo na základě podnětu. Slouží ke stanovení podmínek k prostorovému uspořádání staveb, k využití pozemků, pro utváření podmínek s ohledem na příznivé životní prostředí a mnoho dalších. Regulační plány jsou jakousi náhražkou územního rozhodnutí a na daném území jsou brány jako závazné. Příkladem dalších místních dokumentů jsou například územní plány města nebo rozpočet města (Pardubice 2016).

2.5 Metodika tvorby integrovaných strategií

V této podkapitole autor rozebírá metodiku tvorby integrovaných strategií, kterou upravuje Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020. Je zde uveden popis celého procesu tvorby dokumentu a také zahrnutí často využívaných nástrojů, které jsou pro správné sestavení velmi účinné. Definiuje postup tvorby a náležitosti, bez kterých by se strategický dokument neměl obejít. Zpracování a implementace Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů patří do gescce Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Cílem metodiky je poskytnutí postupů, které jsou

potřebné pro přípravu, hodnocení, schválení, realizaci i monitorování integrovaných strategií. Postupy jsou určeny všem řídicím orgánům v rámci nových operačních programů, dále zpracovatelům a nositelům strategií a ostatním zapojeným aktérům.

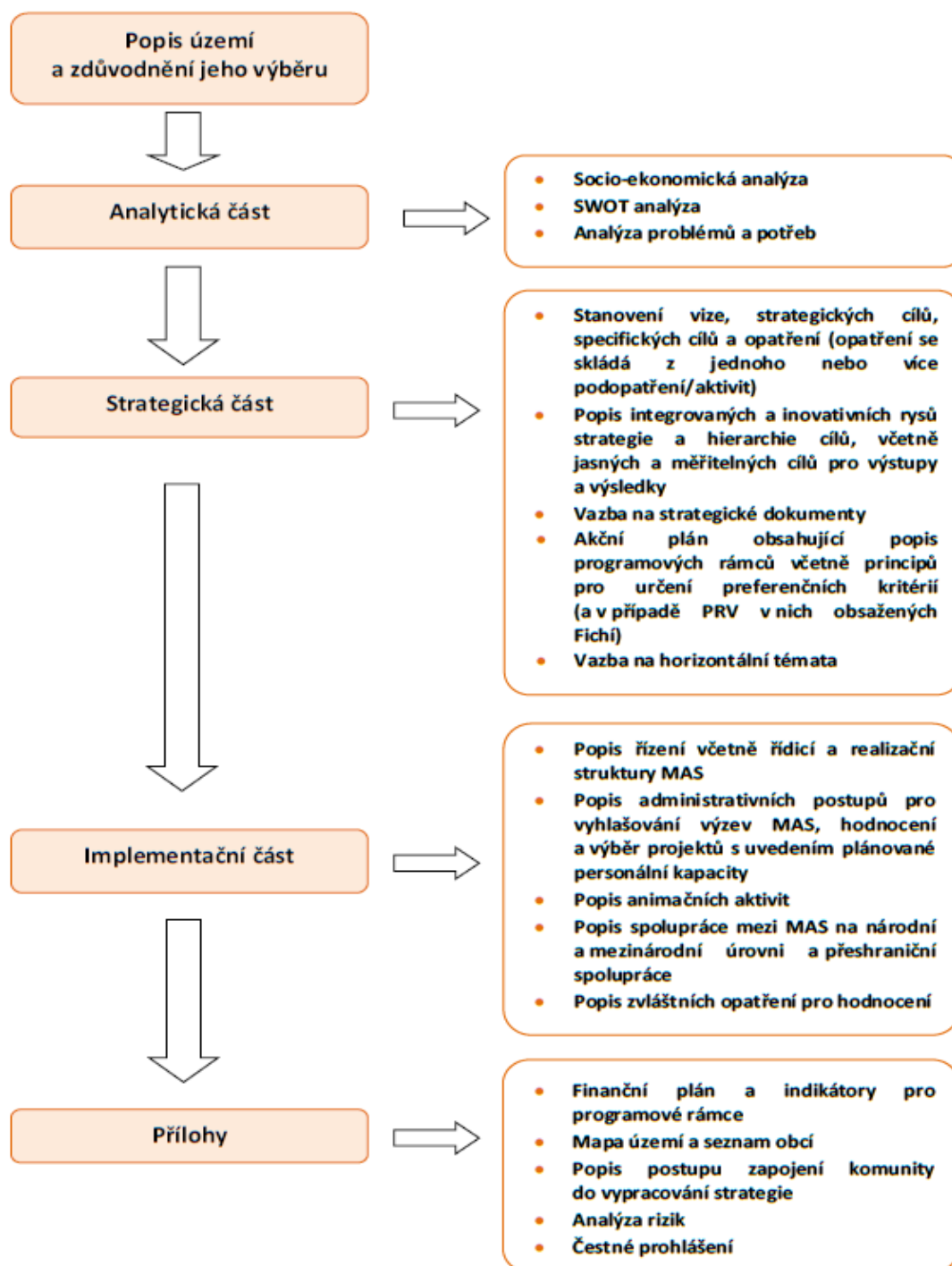
7.1 Povinná struktura strategie ITI a IPRÚ

Obrázek 2: Struktura strategie IN (ITI a IPRÚ)

Zdroj: MMR ČR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020, 2015

7.2 Povinná struktura strategie CLLD

Obrázek 3: Struktura strategie IN (CLLD)

Zdroj: MMR ČR, Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020, 2015

Proces tvorby strategického dokumentu je rozdělen do pěti částí. V prvotní fázi dochází k vymezení charakteristických vlastností územního celku a zdůvodnění jeho výběru. Dále následuje část analytická, strategická a implementační. Na konci jsou zahrnuty všechny potřebné přílohy.

Analytická část je výchozí podklad pro následné plánování, na jehož základě je formulována návrhová část dokumentu. Hlavním cílem je zhodnocení současné situace a stanovení problémových oblastí.

Velmi důležitým krokem je stanovení strategické vize a formulace opatření a aktivit. Strategická vize definuje stav území, kterého by mělo být v budoucnu dosaženo. Měla by být obecná a zároveň výstižná. Vize je charakterizována na základě provedení analytické části a měla by mít dlouhodobý charakter. Dalším postupem je stanovení cílů, které jsou naplňovány pomocí opatření. Podmínkou určení cíle je reálnost, konkrétnost, přiměřenost, měřitelnost, možnost zhodnocení nebo soulad s vizí. Při stanovení opatření a aktivit je důležité vědět, na co se chceme zaměřit. Opatření představují oblasti, které je nutné řešit pro dosažení cílů. Jejich definice by neměla být příliš konkrétní a to z důvodu další specifikace v podobě jednotlivých aktivit. Ty představují konkrétní úkoly či projekty. Počet aktivit a opatření není pevně daný a také větší počet neznamená větší efektivitu. Jejich stanovení by mělo odpovídat reálným potřebám a zaměřit se na prioritní problémy, které je možné zmírnit či odstranit.

Pro implementační část je velmi důležitá vzájemná spolupráce a komunikace mezi hlavními aktéry. Tzn. u ITI a IPRÚ především mezi nositeli, Řídícím výborem, Pracovní skupinou a dalšími aktéry v území. U CLLD je to vzhledem k přístupu LEADER především participace veřejného, soukromého a neziskového sektoru.

2.5.1 Využívané analytické metody

V rámci metodiky tvorby strategie jsou vymezeny nejpoužívanější nástroje, které jsou pro zpracování dokumentu velkým pomocníkem. Je to SWOT analýza, socioekonomická analýza, analýza stakeholderů, analýza problémů a potřeb, srovnávací analýza a metoda bodování.

SWOT analýza patří mezi nejvíce využívaný nástroj v praxi. Jedná se o univerzální metodu, která je používána u různých typů projektů. Na tento nástroj by měl být kladen veliký důraz, jelikož se jedná o jeden z významných předpokladů pro potenciální rozvoj území. Přestože je velmi oblíbenou a celosvětově známou metodou pro zpracování souhrnné analýzy, její aplikace bývá velmi často nesprávná. Sestavení analýzy na základě subjektivních pocitů či momentálních nápadů není vhodným způsobem pro efektivní plánování. Základem je využití objektivních faktů jako ověřené statistiky, analýzy či jiných ověřených zdrojů. Její podstata spočívá v definici vnitřních a vnějších faktorů, které by mohly ovlivnit rozvoj daného území. Využití SWOT analýzy není vhodné pouze pro strategické řízení nýbrž i pro úroveň operativní či taktickou. Tato metoda je velmi často využívána i v podnikatelské a firemní praxi. Tvorba může být dílčí či souhrnná. Analýza rozděluje vnitřní faktory (silné a slabé stránky) a vnější faktory (příležitosti a hrozby). Silné stránky (Strengths) představují pozitivní jevy, kterých je třeba si uvědomit a dále rozvíjet. Slabé stránky (Weaknesses) naopak zahrnují jevy negativní, které poukazují na hlavní problémové oblasti a je potřeba jejich eliminace. Vnější faktory zkoumají oblast z hlediska politické, sociální, ekonomické, ekologické, legislativní či technologické. Příležitosti (Opportunities) se zaměřují na možnost vzniku nečekaných okolností v pozitivním smyslu a jejich co nejlepšimu využití. Hrozby (Threats) se zabývají otázkou potenciálních nepříznivých situací a způsobů jejich případného zabránění. Na rozdíl od vnitřních faktorů ty vnější není možné ovlivnit. Je tedy nezbytné jejich správné rozdělení. Počet bodů u každého faktoru nemusí být stejný, ale ideální rozsah je kolem 5 bodů. V některých případech nastává chybné sestavení z důvodu snahy zpracovatelů hledat co největší množství silných stránek a naopak co nejméně slabin. Pro správné stanovení strategie, je ale důležitá analýza, která je založena na skutečných zjištěních. Významným prvkem pro tvorbu strategií jsou tedy i slabé stránky a hrozby, na základě nichž jsou stanovena opatření pro eliminaci problémových oblastí. SWOT analýza je tedy skutečně efektivním nástrojem, který přispívá ke správné tvorbě strategických dokumentů, na jejichž základě dochází k rozvoji dané obce.

Socioekonomická analýza obsahuje aktuální popis stavu území a jeho rozvoje. Zachycuje tendence vývoje a identifikuje jak kvantitativní tak kvalitativní přednosti nebo naopak nedostatky.

Analyza problémů a potřeb je nástroj zaměřující se na posouzení trendů, které jsou spojené s problémovými oblastmi ekonomického a sociálního vývoje v daném území za dané časové období.

Existuje i mnoho dalších přístupů, které jsou využívány v rámci tvorby strategických dokumentů. Příkladem je srovnávací analýza či metoda bodování, která je používána například u tvorby strategií v rámci obcí.

Srovnávací analýza je nástroj umožňující porovnání více údajů najednou a v rámci tvorby rozvojových dokumentů by měl být použit alespoň v základní podobě. Smyslem je možnost zhodnocení zjištěných dat z hlediska příznivosti či nepříznivosti. V případě rozvojových dokumentů je metoda srovnání velmi využívaná z důvodu lepší vypovídací hodnoty. I přes velkou náročnost je srovnávací analýza velmi pomocnou a užitečnou metodou, umožňující podrobné hodnocení údajů. Existuje několik způsobů provedení. Příkladem je porovnání počtu obyvatel či nezaměstnaných v rámci ORP, kraje a ČR. Dále srovnání s hodnotami ukazatele za obec v určitém období nebo s obcí podobné velikosti v rámci stejného kraje.

Metoda bodování je dalším efektivním nástrojem pro zpracování strategických dokumentů. Její přínos spočívá v určení priorit, což velice ulehčuje následné plánování potřebných opatření a aktivit pro rozvoj území. Hodnocení probíhá způsobem přidělování bodů v rozmezí od 0 – 10. Bodování je v rukou nezávislých hodnotitelů, kteří byli vybráni na základě určení obce. Hodnotitelem se může stát například člen pracovní skupiny, zástupce podnikatelského subjektu, člen zastupitelstva, zaměstnanec obecního úřadu, zástupce neziskové organizace a jiní. Každý hodnotitel uděluje body dle subjektivního pocitu. Po přidělení bodů nastává čas pro celkové sečtení a stanovení pořadí dle nejvíce dosažených bodů. Metoda tedy zajišťuje objektivní vyhodnocení nejvíce preferovaných oblastí (MMR ČR 2014).

2.6 Shrnutí

Kapitola je zacílena na řešení DC 1 a DC 2. Snaží se tedy objasnit typologii strategických dokumentů a analýzu procesu strategického plánování ve vazbě na čerpání z ESIF. Z druhé kapitoly plyne, že strategické dokumenty jsou nezbytnou součástí pro efektivní rozvoj měst a obcí. Pouhá existence strategických dokumentů však nestačí. Aby bylo strategické plánování efektivní, je nutné stanovit určitá kritéria, kterým budou plány odpovídat. Každý strategický dokument obsahuje vizi, které chce město či obec dosáhnout. Aby mohla daná územní jednotka stanovit své představy, cíle a priority je nutné zmapování situace území. Na základě analýzy území mohou dané jednotky zjistit skutečné potřeby občanů a následně stanovit prioritní oblasti, kterých by chtěly dosáhnout. Při zjišťování potřeb v daném území je velmi oblíbená také participace občanů, která ovšem vyžaduje vhodně zvolenou metodu komunikace, při které zajistí i jejich zpětnou vazbu. Během zpracování strategických dokumentů může docházet k určitým chybám. V prvotní fázi může nastat problém při výběru zpracovatele, dále při nesprávné či nedostatečné komunikaci se zadavatelem nebo třeba při nevhodném informování místní veřejnosti o možnosti zapojení při zpracování strategií. Co se týká typologie, ta rozděluje strategické dokumenty do pěti úrovní od mezinárodních až po dokumenty místní. Autor se v práci zaměřuje na dokumenty oblastní, do kterých spadají integrované strategie ITI, MAS, IPRÚ a IPRM. Tyto dokumenty budou podrobněji zkoumány v dalších kapitolách. Pro efektivní a udržitelný rozvoj je podstatné, aby strategické dokumenty reflektovaly skutečný stav území, a aby zvolená opatření reagovala na reálné potřeby plynoucí právě z těchto dokumentů. Toho lze dosáhnout za předpokladu, že dojde k detailnímu a komplexnímu zmapování řešeného území. V návaznosti na to je rovněž nutné zvolit vhodný způsob financování daných aktivit, ať už jde o finanční prostředky v podobě grantů, národních, evropských dotací či jiných dostupných zdrojů.

3. Regionální politika z hlediska nositelů

Cílem kapitoly je vytvořit přehled o nositelích regionální politiky a jejich kompetencích (v návaznosti na řešení dílčího cíle předkládané diplomové práce). Autor zde popisuje obecnou regionální politiku, vymezuje s ní související pojmy, charakterizuje vykonávající orgány a jejich kompetence jako nositelů politiky regionálního rozvoje. Regionální politika v ČR spadá pod ústřední orgán státní správy Ministerstva pro místní rozvoj České republiky (dále jen MMR ČR), které má ve své gesci také klíčový dokument regionální politiky tj. Strategii regionálního rozvoje ČR pro období 2014-2020. Dříve zmíněná strategie má na starosti provázanost mezi regionální politikou na úrovni EU a národní regionální politikou (MMR ČR 2006).

Existuje několik definic, které tuto politiku charakterizují. Jak uvádí (MMR ČR 2006, 7), *„Regionální politika představuje soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority.“*

Zákon o podpoře regionálního rozvoje, upravuje podmínky pro poskytování podpory regionálního rozvoje a také působnost ústředních správních úřadů, krajů a dále obcí. Jako cíl regionální politiky je stanoven rozvoj regionů dbající důraz na udržení soudržnosti a zlepšování konkurenceschopnosti regionu. Každému regionu by mělo být umožněno rozvíjet svůj potenciál a přispívat ke snižování rozdílů mezi jednotlivými regiony. V rámci regionální politiky dochází k vymezování jednotlivých oblastí. Toto vymezování má svůj opodstatněný význam. Jedním z nich je možnost čerpání finančních prostředků z dotačních programů EU. Aby mohla obec, město, kraj, region či oblasti jiného členění využívat těchto dotací, je třeba, aby bylo jasné dané administrativní vymezení. (Žižka 2013).

Pojem soudržnost ve své strategii popisuje (MMR ČR 2006, 11), *„Nejdůležitějším efektem solidarity je posilování soudržnosti celého území státu. Ta je podmíněna rovnými příležitostmi k rozvoji všech územních celků, tedy vyrovnáváním nefunkčních regionálních disparit. Základem takto pojeté soudržnosti je dobudování odpovídající dopravní,*

technické, environmentální, správní, vzdělávací, informační a další infrastruktury v jednotlivých regionech.“

3.1 Ministerstvo pro místní rozvoj

Tato podkapitola popisuje hlavní orgán, který má na starosti regionální politiku. Popisuje zde jak jeho činnosti, tak jeho koordinační a zprostředkující subjekty. MMR ČR hraje roli klíčového orgánu státní správy. Mezi oblasti, kterými je pověřen, patří právě regionální politika. Dalšími oblastmi jsou politika bydlení, cestovní ruch, rozvoj domovního a bytového fondu, nájmy bytů a nebytových prostor, územní plánování, stavební úřady, vyvlastnění, investiční politika, veřejné dražby a realitní činnosti a pohřebnictví. MMR zodpovídá i za řadu dalších činností. Na starosti má například činnosti, týkající se kohezní politiky EU v ČR. Kohezní politika má za cíl snížit rozdíly mezi regiony. Činností MMR je také spravování finančních prostředků určených k zabezpečení regionální politiky či politiky bydlení. Mezi další kompetence patří zabezpečení účasti ČR v územní agendě EU nebo poskytování informační metodické pomoci městům obcím a jiným územním celkům. Také koordinuje aktivity ministerstev a je národním orgánem pro koordinaci (dále jen NOK) – viz následující kap. 3.1.1 (MMR ČR c2012).

Nastavení metodického prostředí pro využití integrovaných nástrojů zajišťuje MMR ČR, které v tomto případě představuje nezastupitelnou roli. Nastavení probíhá za pomoci ŘO a podpory nositelů integrovaných nástrojů. ŘO představují jednotlivá ministerstva, pod něž spadají příslušné OP. Každý integrovaný nástroj má svého nositele, kterým je příslušné jádrové město aglomerace či Místní akční skupina (dále jen MAS) - (blíže viz kap. 3.2 – 3.4). Podpora integrovaných projektů může být uskutečněna pouze na základě strategických dokumentů (integrovaných strategií), které schválí řídicí orgány příslušných operačních programů. Nástroje musí být v souladu s cíli ESI fondů a podporovat jejich naplnění. Podmínkou je také soulad ve vztahu k DoP a využití potenciálu zkoumané oblasti. Ve vztahu k integrovaným nástrojům zajišťuje MMR také monitoring a vyhodnocování strategií. V případě odsouhlasení přidělují finanční alokaci pro jejich realizace a dohlíží na plnění stanovených podmínek. Dále se zabývá monitoringem samotné realizace, naplněním cílů, zjišťováním trendů a navrhováním opatření. Jejich

činností je mimo jiné vyhlášení výzev, na jejichž základě mohou nositelé integrovaných nástrojů žádat o přidělení peněžních prostředků. Dalším aktérem je nositel integrovaných strategií, který zodpovídá za celkovou přípravu dokumentu. Jeho součástí je Řídící výbor, který obstarává posudky všech projektů a poskytuje Řídícím orgánům vyjádření, které má doporučující charakter. Řadí se sem také pracovní skupiny, které slouží k projednávání projektových záměrů (MMR ČR 2015).

3.1.1 Národní orgán pro koordinaci (dále jen NOK)

NOK je koordinační subjekt sloužící pro implementaci programů spolufinancovaných z Evropských fondů. Hlavním cílem systému a činností NOK je zajistit, aby ČR efektivně využila celou alokaci, která jí byla přidělena z evropských fondů. Zodpovědností subjektu je koordinace a řízení uskutečnění a rovněž naplnění vytyčených cílů DoP pro ČR. NOK je centrálně metodický a koordinační orgán hospodářské politiky soudržnosti, partner Evropské komise za ČR a správce monitorovacího systému (ISKP 2014+), metodickým orgánem v oblasti implementace a finančních toků a kontrol. Je také centrálním orgánem pro oblast publicity a budování absorpční kapacity (Strukturální fondy c2012).

3.1.2 Centrum pro regionální rozvoj České republiky (dále jen CRR ČR)

CRR je příspěvkovou organizací řízenou MMR ČR. Organizace byla zřízena za účelem podpory regionální politiky, která se uskutečňuje pomocí evropských prostředků. Klíčovými činnostmi jsou administrace a kontrola během čerpání fondů EU. CRR funguje jako zprostředkující subjekt v rámci implementace evropských programů. Tzn., že Řídící orgán MMR ČR deleguje některé z činností v rámci implementace ESI fondů na CRR. V novém programovém období 2014 - 2020 CRR administruje IROP a programy přeshraniční spolupráce. CRR plní funkci kontrolora integrovaných nástrojů IPRÚ a také ověřuje způsobilost projektu u ITI a CLLD. V každém krajském městě jsou zřízené pobočky pro IROP a v každém regionu na úrovni NUTS 2 jsou zřízeny pobočky pro programy přeshraniční spolupráce (CRR ČR c2011-2016).

3.2 Nositelé integrovaných nástrojů PO 2014-2020

V novém programovém období zajišťují funkci nositele jádrová města aglomerace a MAS. Jejich podrobnější popis uvádí následující kapitoly.

3.2.1 Nositel Integrovaných územních investic (ITI)

Odpovědným subjektem za kompletní přípravu a implementaci územní integrované strategie je nositel ITI – tj. statutární město v dané aglomeraci (např. v rámci Hradecko-pardubické aglomerace zajišťuje funkci nositele statutární město Pardubice).

Nositel zodpovídá za přípravu, realizaci, hodnocení či koordinaci aktivit. Jeho hlavními orgány jsou Řídící výbor a Pracovní skupina. Řídící výbor zajišťuje kontrolu naplňování strategie, posuzování projektů a rozhoduje o souladu projektových záměrů se strategií. Pracovní skupiny jsou tematicky zaměřené a plní funkci poradní a iniciační. Vzhledem k prvotnímu projednání v rámci pracovních skupin je jejich role pro další úroveň řízení nezbytná. Mezi jejich činnosti patří stanovení specifických cílů, zhodnocení jejich naplňování, navržení nových indikátorů a příprava návrhu potřebných změn a jiné (Hradec Králové 2016).

3.2.2 Nositel Integrovaných plánů rozvoje území (IPRÚ)

Za průběh naplňování této strategie zodpovídá nositel IPRÚ, který je jejím zpracovatelem a také předkladatelem. Stejně jako u ITI má každý nositel IPRÚ svůj Řídící výbor a Pracovní skupinu. Funkce nositele jednotlivých IPRÚ je zajišťována pomocí statutárních měst, stejně jako u ITI (Dotace EU c2012).

3.2.3 Nositel Komunitně vedeného místního rozvoje (MAS)

V případě CLLD plní funkci nositele místní akční skupiny, které sdružují veřejný, soukromý a neziskový sektor, tj. společenství občanů, neziskové organizace, veřejnou správu či podnikatelské subjekty. MAS jsou zpracovateli strategií CLLD, koordinátory pro

její realizaci, animátory dění v obci a také plní komunikační a zprostředkující funkci. MAS jsou založeny na právní formě, která je umožněna v podobě občanských sdružení, obecně prospěšných společností a zájmových sdružení právnických osob. Cílem MAS je zajištění vyváženého rozvoje území a zvýšení životní úrovně ve venkovských oblastech. Snaží se také využít co nejefektivněji možnosti čerpání finančních prostředků jak z národních tak evropských či soukromých zdrojů. Činností MAS je tvorba a realizace strategie CLLD. Tato strategie slouží jako klíčový dokument, na jehož základě MAS volí podporované projekty, které mají být spolufinancované z přidělené alokace ESIF v rámci programového období 2014-2020. Je třeba zmínit odlišnost implementace, která spočívá především v rozdílnosti vyhlášení výzev. Zatímco u CLLD jsou výzvy vyhlášeny přímo prostřednictvím MAS, u ITI a IPRÚ je nastaven náročnější proces. Na základě výzvy ŘO vyhlásí MAS výzvu k předkládání žádostí o podporu, která je vkládána přímo do MS2014+. U ostatních nositelů začíná proces vyhlášení výzev u ŘO, dále následuje vyhlášení výzev k předkládání projektových záměrů nositelem ITI a IPRÚ a teprve poté dochází k vyhlášení výzev žádostí o podporu zprostředkujícím subjektem (Dotace EU c2012).

3.3 Shrnutí

Autor se v rámci kapitoly snaží objasnit podstatu a fungování regionální politiky, jejíž pochopení je pro tuto práci, zaměřenou na rozvoj měst a obcí nezbytné. Jsou zde definovány nositelé regionální politiky zajišťující implementaci integrovaných nástrojů v PO 2014 – 2020, jejichž role je pro zajištění implementačního procesu velmi významná. Kapitola navazuje na DC 1, který má definovat nositele zajišťující implementaci strategických dokumentů v kontextu s čerpáním z ESIF. Regionální politika je v ČR zajišťována prostřednictvím MMR ČR, které má pod svou správou také zprostředkující subjekty. Tento orgán má ve své gesci Strategii regionálního rozvoje ČR a je pověřen správou několika oblastí. Jednou z nich je právě regionální politika, jejíž cílem je rozvoj regionů, založený na předpokladu udržení soudržnosti a zlepšování konkurenceschopnosti. Pozornost je věnována také nositelům integrovaných nástrojů, které u IPRÚ a ITI zajišťuje jádrové město a u CLLD místní akční skupiny. Regionální politika vymezuje jednotlivé oblasti především za účelem možnosti čerpání z dotačních programů. Za tímto účelem

vznikly regionální rady, které s sebou ovšem nesou určité nepříjemné kauzy spojené s policejním stíháním. Na základě těchto kauz si gestoři uvědomili nutnost změny systému, kterou aplikovali v novém aktuálním období. Ta spočívá v podobě IROP, která je nyní řízena a kontrolována prostřednictvím MMR ČR. Správné nastavení regionální politiky a vhodně zvolené strategie zajišťují efektivní rozvoj samotných regionů, ale také rozvoje jako celku dané země.

4. Operační programy jako významný prvek pro rozvoj území

Cílem této části je poukázat na důležitost vzájemného propojení strategických dokumentů s jednotlivými operačními programy, které umožňují financovat konkrétní projekty pomocí peněžních prostředků z EU. Kapitola navazuje na DC 2, ve kterém má být řešena vazba strategického plánování na čerpání prostředků z ESI fondů. Kapitola pojednává o nových operačních programech pro období 2014 - 2020, které zajišťují finanční podporu z ESI fondů. Právě možnost čerpání finančních prostředků z EU může znamenat rychlejší a efektivnější průběh implementace regionální rozvojové strategie. Přestože strategické dokumenty jsou pro rozvoj území nezbytné, je důležitá také jejich vazba na operační programy (dále jen OP), díky nimž je možné financovat a realizovat konkrétní opatření definovaná v rámci strategických dokumentů. Bez podpory z ESIF by rozvoj území nemusel být tak rozsáhlý a mnoho z potřebných projektů by mohlo skončit pouze zapsaných na papíře a nikdy neuskutečněných. Vzájemná vazba existence dokumentu a operačních programů tak může být velmi účinná. Pokud se obec či město rozhodne využít podpory ve formě peněžních prostředků z evropských zdrojů, tvorba integrovaných strategií je jejich podmínkou. Je tedy více než jasné, že strategie jako jsou ITI, CLLD a IPRÚ jsou v tomto případě nezbytné a jejich návaznost na operační programy je jakýmsi předpokladem pro možnost zajištění co nejefektivnějšího rozvoje. Nejvýznamnějšími zdroji financování opatření definovaných integrovanými nástroji jsou IROP, OP Doprava (dále jen OP D), OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (dále jen OP PIK), OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen OP VVV), OP Životní prostředí (dále jen OP ŽP) a OP Zaměstnanost (dále jen OP Z) a Program rozvoje venkova.

4.1 Operační programy pro programové období 2014-2020

Pro programové období 2014-2020 vznikly nové operační programy. Rozdělení operačních programů je následující: národní operační programy a Evropská územní spolupráce, která zahrnuje programy přeshraniční spolupráce a programy nadnárodní a meziregionální spolupráce. Financování by mělo být zajištěno pomocí ESI fondů. Celková alokace z ESIF na národní operační programy pro ČR činí 23,9 mld. EUR. Alokační určená pro Evropskou územní spolupráci, jak pro ČR, tak pro ostatní členské státy činí 1,6 mld. EUR. ESIF jsou

nejdůležitějším nástrojem investiční politiky EU. Pomocí ESI fondů budou realizovány investice do prioritních oblastí EU v souladu s 11 specifickými cíli. Podpora by se měla týkat tvorby nových pracovních míst a obnovy udržitelného růstu v rámci evropského hospodářství. Pod tyto fondy spadá Evropský fond pro regionální rozvoj (dále jen EFRR), Evropský sociální fond (dále jen ESF), Fond soudržnosti (dále jen FS), Evropský námořní a rybářský fond (dále jen ENFR) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (dále jen EZFRV). ESI fondy zajišťují pomoc při plnění cílů definovaných ve strategických dokumentech (Evropská komise 2016).

4.1.1 Národní operační programy

Nové období přináší zásadní zjednodušení struktury operačních programů, které se týká především sloučení regionálních operačních programů do jednoho programu v podobě IROP. Zjednodušení v podobě IROP přináší velkou výhodu z hlediska lepší transparentnosti ve srovnání s předchozím obdobím. Právě Regionální operační programy jsou spojovány s korupčními kauzami. Současné období však přináší nové nastavení řízení a administrace, které je spojeno se striktním dodržováním jednotného metodického prostředí. Program již není řízen na úrovni regionu soudržnosti, což znemožňuje ovlivňování výběru projektů. Také došlo ke zřízení opatření týkající se hodnocení, které probíhá na několika úrovních. Je nastaveno tak, aby zamezilo subjektivní přidělení hodnotitelů. Další sloučení proběhlo v oblasti výzkumu, vývoje a vzdělávání a v poslední řadě u pražských programů. Operační programy na národní úrovni, jsou tedy nově rozděleny do deseti témat, které jsou následující:

- OP Doprava
- Integrovaný regionální OP
- OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
- OP Životní prostředí
- Program rozvoje venkova
- OP Zaměstnanost
- OP Technická pomoc

- OP Praha – pól růstu
- OP Rybářství

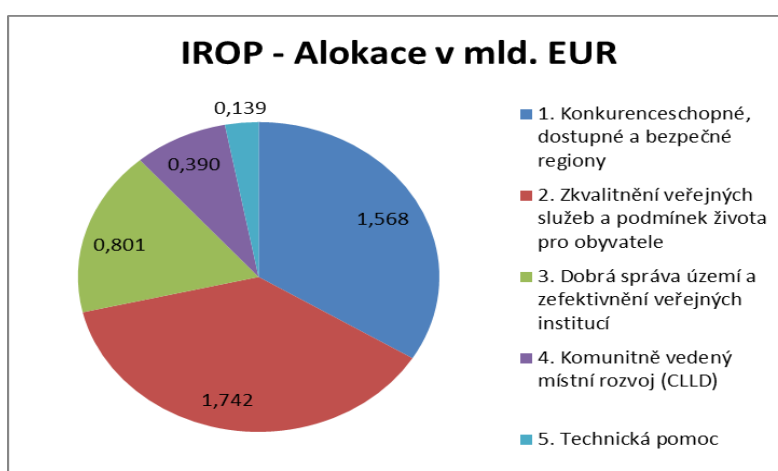
Podkapitola je zaměřena na detailnější popis IROP, OP D, OP PIK PRV, OP VVV a OP ŽP. Autor zde podrobně rozvádí tyto programy z důvodu zaměření této práce na integrované strategie. Právě OP D a IROP mají největší přidělenou alokaci, ze které jsou financovány integrované nástroje (Dotace EU c2012).

Integrovaný regionální operační program

IROP je program založený za účelem zlepšení životní úrovně na území České republiky. Zlepšení kvality života má být dosaženo pomocí podpory rozvoje několika oblastí. Týká se to především infrastruktury, konkurenceschopnosti, veřejné správy a mnoho dalších. Evropská komise schválila program v červnu 2015 a první výzvy byly vyhlášeny v červenci stejného roku. Podpora bude směřovat do 13 krajů ČR a týká se hlavně integrovaného záchranného systému, silnic druhé a třetí třídy, sociálního podnikání, dopravní obslužnosti, zdravotnických zařízení se specializovanou péčí, kulturních památek, vzdělávání, sociální integrace, územního plánování měst a obcí nebo e-governmentu. Oproti předchozímu období kdy probíhal integrovaný operační program (dále jen IOP) a regionální operační program (dále jen ROP) došlo k určitým změnám. V rámci IROP dochází k využívání nových integrovaných nástrojů, které mají přispět k rozvoji území a vyrovnaní územních rozdílů pomocí prostředků EU. Nově jsou tedy tvořeny ITI, IPRÚ a CLLD. V případě ITI se jedná o sedm oblastí, na které z celkové alokace stanovené pro IROP připadne 14,1 %. Patří sem oblast (Hradecko-pardubická, Olomoucká, Pražská, Brněnská, Ostravská, Plzeňská a Ústecko-chomutovská). Na CLLD připadá z celkové alokace IROP 8,39 %, které bude rozděleno mezi zhruba 175 MAS. Nejmenší procento z alokace IROP připadá na IPRÚ a to 6,29 %. Pod IPRÚ spadá šest funkčních území, kterými jsou (Liberec-Jablonec, Karlovy Vary, Jihlava, Zlín, Mladá Boleslav a České Budějovice). Pro umožnění rozvoje území musí nositelé integrovaných nástrojů zajistit tvorbu strategií. Tento program podporuje také pořizování dokumentů územního rozvoje v podobě územních a regulačních plánů či územní studie. V případě CLLD zajišťují tvorbu strategií Místní akční skupiny, které mohou využít přidělené alokace také na podpůrné a provozní činnosti. IPRÚ a ITI naopak zajišťují jednotlivá

města. Součástí integrovaných strategií musí být stanovení oblastí, které by měly být na základě strategických dokumentů financovány. Na základě těchto strategií lze financovat z více operačních programů a také z různých prioritních os. (Strukturální fondy c2012).

Program IROP je členěn do pěti prioritních os, které jsou dále rozvedeny do specifických cílů. Celková alokace v rámci tohoto programu byla vyčíslena na 4 641 mld. EUR, z čehož největší podíl spadá na zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů. Členění prioritních os je následující:

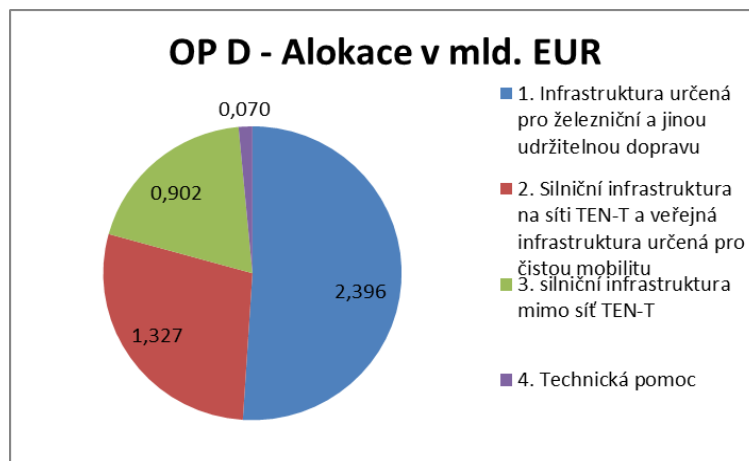

Obrázek 4: Alokace dle prioritních os na IROP

Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Operační program Doprava

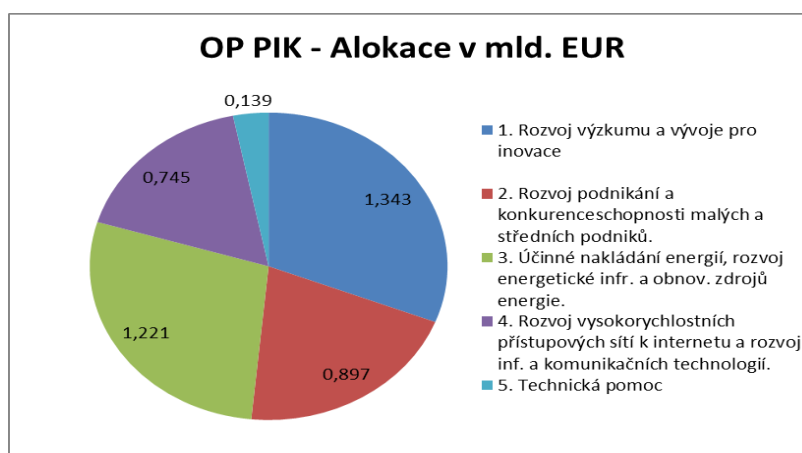
OP D je program zaměřený na zajištění kvalitní dopravní infrastruktury v rámci ČR s cílem postupného vyrovnávání kvality dopravní sítě ČR s EU. Program se dále snaží podpořit ekologickou dopravu a využívání železniční a vodní dopravy. Tento OP spadá do gesce Ministerstva dopravy a jeho přidělená alokace činí 4,6 mld. EUR. Aby bylo možné zvyšovat konkurenceschopnost ČR jako státu i regionů je kvalitní dopravní infrastruktura nezbytná. Oblast dopravy ovlivňuje jak veřejný a soukromý život tak i podnikatelskou sféru a je tedy třeba tuto oblast neustále zlepšovat. I zde jsou uvedeny příklady očekávaných přínosů jako železniční dráha na pražské letiště, snižování negativního vlivu dopravy na životní prostředí nebo spojení dálnice s Polskem či Rakouskem. Program se dělí do čtyř prioritních os. Členění je následující:

Obrázek 5: Alokace dle prioritních os na OP D
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

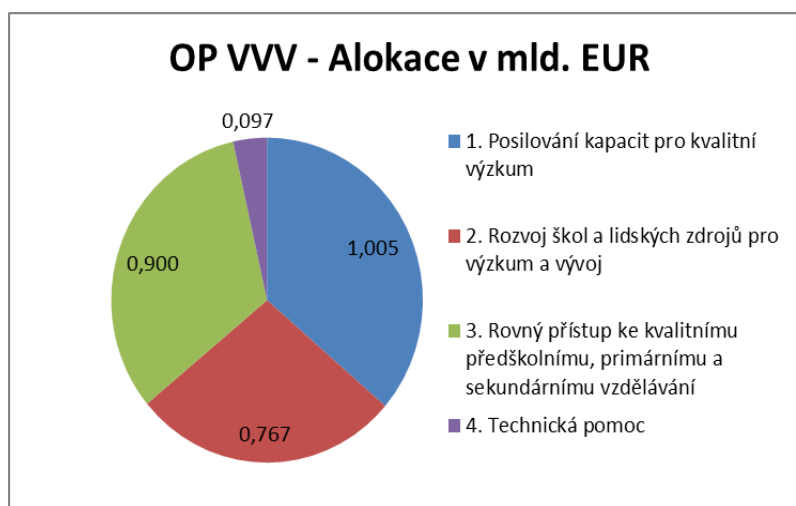
OP PIK spadá do gesce Ministerstva průmyslu a obchodu. Alokace tohoto programu činí 4,3 mld. EUR a jeho cílem je zajistit udržitelnou a konkurenceschopnou ekonomiku, jenž by měla využívat znalostí a inovací. Mezi očekávané přínosy patří roční snížení emisí skleníkových plynů o 300 000 tun Co, tvorba 12 000 nových pracovních míst v malém a středním podnikání nebo větší uplatnění inovativních nízkouhlíkových technologií. Zaměření programu se tedy týká především tvorby nových pracovních míst v dlouhodobém horizontu, environmentální dimenze ekonomického rozvoje či schopnosti prosazování místních firem na světovém trhu. OP PIK zahrnuje pět prioritních os.

Obrázek 6: Alokace dle prioritních os na OP PIK
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

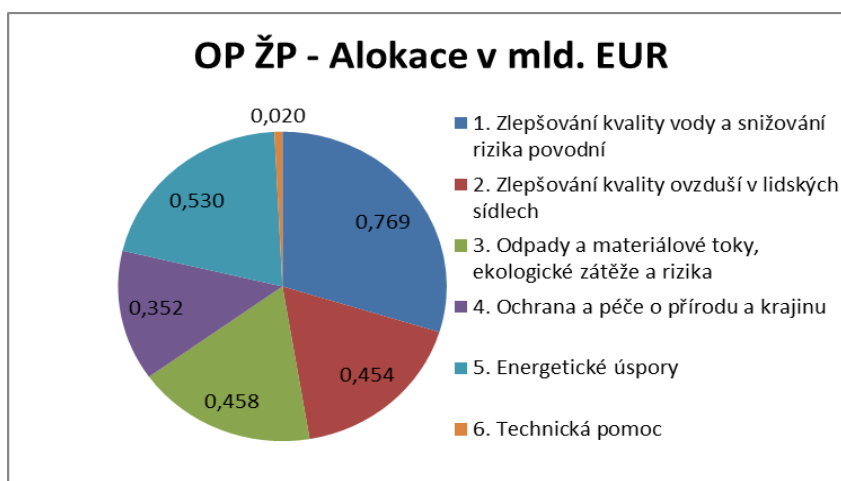
OP VVV spadá do gesce Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy a jeho celková alokace činí 2,7 mld. EUR. Cílem programu je přispět ke strukturálnímu posunu ČR se zaměřením na ekonomiku založenou na vzdělané, kreativní a motivované síle. Směřovat by měl také k produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití za účelem zlepšení konkurenceschopnosti. V novém programovacím období se program více zaměřuje na vysoké školy a rozvoj výzkumných týmů. Rozdělení programu je do 4 prioritních os, které jsou dále děleny do 19 specifických cílů.

Obrázek 7: Alokace dle prioritních os na OP VVV
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Operační program Životní prostředí

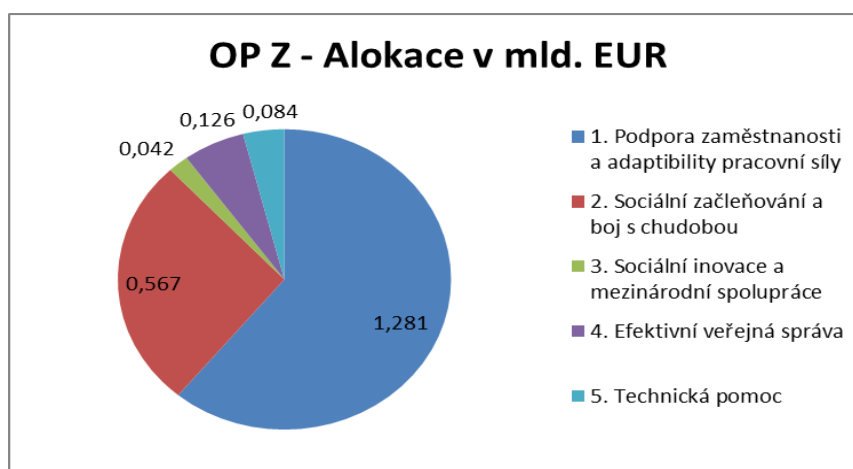
OP ŽP je program, který je řízen Ministerstvem životního prostředí. Na OP ŽP připadá alokace ve výši 2,6 mld. EUR. Cílem je ochrana a dosažení kvalitního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů. Také se snaží eliminovat negativní dopady lidské činnosti na ŽP a zmírnění dopadů změny klimatu. Mezi příklady očekávaných přínosů programu patří snížení emisí skleníkových plynů, zásadní snížení spotřeby energie či zvýšení kapacity pro recyklaci odpadů. Program je členěn do 6 prioritních os.

Obrázek 8: Alokace dle prioritních os na OP ŽP
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Operační program Zaměstnanost

OP Z je program zaměřený na podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů a podporu rovných příležitostí žen a mužů. Dále se zaměřuje na modernizaci veřejné správy a oblast sociálního začleňování a boj s chudobou. Gestorem programu je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Přidělená alokace byla stanovena na 2,1 mld. EUR. Mezi očekávané přínosy patří zvýšení míry zaměstnanosti osob 20 – 64 let na 75 %, pokles počtu osob ohrožených chudobou či snížení administrativní zátěže podnikatelů o 30 %. Program se dělí do 5 prioritních os.

Obrázek 9: Alokace dle prioritních os na OP Z
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Program rozvoje venkova

PRV je operační program zaměřený na zlepšení hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech a na podporu krajinné infrastruktury. Zaměření se týká také investic určených pro konkurenceschopnost a inovaci zemědělských podniků a v poslední řadě na zachování a obnovu závislých zemědělství. Program spadá do gesce Ministerstva zemědělství a byl schválen v květnu 2015. Podporována by měla být diverzifikace ekonomických aktivit ve venkovských oblastech a tvorba nových pracovních míst. Dříve zmíněný komunitně vedený místní rozvoj a s ním související metoda LEADER je financována také na základě Programu rozvoje venkova. Přidělená alokace tohoto programu je 2,3 mld. Eur. Mezi očekávané přínosy patří tvorba nových pracovních míst ve venkovských oblastech, zkvalitnění zemědělské produkce, modernizace zemědělských podniků či zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství v rámci světového či evropského trhu. Program je rozdělen do šesti prioritních os, z nichž pro tuto práci je nejvýznamnější poslední prioritní osa zaměřující se na zlepšení podmínek místních rozvoje.

4.1.2 Programy přeshraniční spolupráce

Účelem programů je podpořit přeshraniční spolupráci. Právě pomocí této spolupráce by mělo být dosaženo rozvoje regionu. Jako cíl si programy stanovují najít společné východisko jak vyřešit problémy mezi sousedícími regiony či zeměmi. Mezi přeshraniční programy patří spolupráce s Polskem, Německem, Slovenskem a Rakouskem. Názvy programů jsou následující:

- Interreg V-A Česká republika – Polsko
- Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika
- Interreg V-A Rakousko – Česká republika
- Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko
- Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020 (Dotace EU c2012).

4.1.3 Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce

Hlavním cílem již zmíněných programů je řešení problémů na úrovni nadnárodní a meziregionální. V rámci programů je kladen důraz na potenciál a potřeby daného území. Programy nadnárodní spolupráce, které představují první dva body, podporují skupiny regionů, které jsou ovlivněné stejnými geografickými podmínkami. Programy zaměřené na meziregionální spolupráci podporují regiony napříč celé EU, ale i mimo ni.

- Interreg CENTRAL EUROPE
- Interreg DANUBE
- ESPON 2020
- INTERACT III
- URBACT III

Příprava každého projektu spadá pod příslušný resort. Na jejich tvorbě se podílí celá řada partnerů. Jsou to zástupci ze sféry lokální, regionální i sociální. Krom již zmíněných partnerů byl do procesu tvorby zapojen i neziskový sektor (Dotace EU c2012).

Existence operačních programů může být v některých případech považována za nevýhodu. Díky možnosti využívání peněžních prostředků v rámci operačních programů často dochází k sestavení dokumentů jen z důvodu získání financí a ne hledání skutečných potřeb. Integrované strategie tak mohou být vytvářené na míru operačním programům, což nemusí být v souladu s potřebou na místní úrovni. Náročnost nastává v případě vymezení oblastí například u ITI, kde je nezbytné vytvořit takové aglomerace, které spojují stejné potřeby. V případě odlišných požadavků v rámci aglomerací je nezbytné hledání způsobů jak stanovit podporované priority a může docházet k upřednostnění oblastí stanovených v jednotlivých operačních programech na úkor těch finančně nepodporovaných.

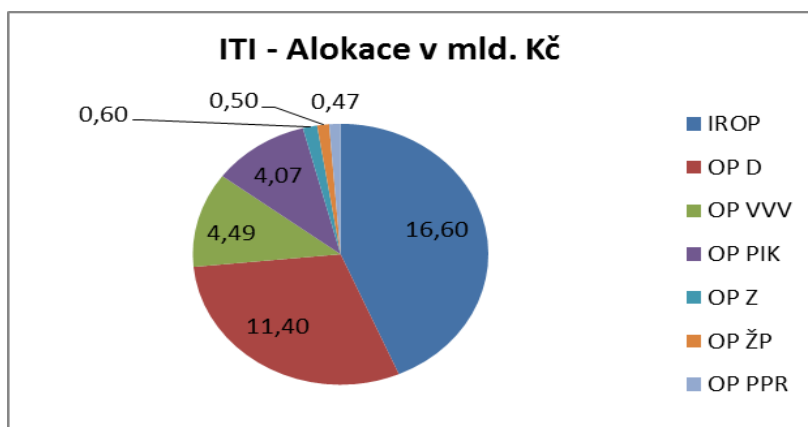
4.2 Shrnutí

Čtvrtá kapitola obsahuje informace navazující na DC 2, jehož cílem je objasnit možnosti financování projektů stanovených v rámci strategických dokumentů. Autor zdůrazňuje dotační proces, který zjednodušuje průběh implementace strategických dokumentů a tudíž i

rozvoj regionu. Je tedy nezbytné zdůraznit přínos ESI fondů a samotných operačních programů. Ty představují základní strategické dokumenty, určující podporované oblasti. Vymezuji podmínky podpory a stanovují cíle, kterých má být pomocí těchto programů dosaženo. Realizace programů je v rukou Řídících orgánů, které v ČR představují příslušná ministerstva a Magistrát hlavního města Prahy. V programovém období 2014-2020 byla na národní programy ČR stanovena alokace v částce 23,9 mld. EUR a 1,6 mld. EUR bylo určeno na Evropskou územní spolupráci. Financování probíhá prostřednictvím ESI fondů, které jsou nejdůležitějším nástrojem investiční politiky EU. Nové období přineslo zásadní zjednodušení v rámci struktury operačních programů, týkající se sloučení více programů do pouhého jednoho. Jedná se především o IROP, který je v kapitole popsán z důvodu zaměření na integrované nástroje. V této souvislosti bylo poukázáno na problém v rámci předchozího období, kdy proběhlo několik korupčních kauz spojených právě s regionálními operačními programy. Nové období, ale přináší podstatné změny týkající se administrace, které by měly zajistit předejití opakujících se problémů. IROP, OP D, OP PIK a Program rozvoje venkova jsou jedny z nejvýznamnějších programů, které se zaměřují na integrované strategie. V rámci programového období 2014-2020 jsou využívány nové integrované strategie jako ITI, CLLD a IPRÚ, které zajišťují rozvoj území za pomoci ESI fondů. MAS mohou využít příležitosti finanční podpory určené na přípravné a provozní činnosti spojené s administrativou dokumentů v rámci IROP prostřednictvím SC 4.2. Tato možnost se týká CLLD. Za pomoci IROP je také možné využití podpory pro pořízení dokumentů územního rozvoje tj. územního či regulačního plánu. Autor se domnívá, že právě tyto možnosti mohou významně přispět ke kvalitně provedené strategii. Také OP Technická pomoc přispívá ke zjednodušení tvorby integrovaných strategií a to především v oblasti standardního provozu a vyhodnocování strategií. V minulém období její pomoc využilo mnoho nositelů těchto nástrojů. Autor zde zdůrazňuje vztah strategických dokumentů a operačních programů, který pomáhá zefektivnit regionální rozvoj. Může ovšem nastat i situace, kdy dochází k tvorbě strategií na míru. V tomto případě nejde o sestavení dle skutečných potřeb území, ale o hledání způsobu jak získat co největší množství finančních prostředků. Existence operačních programů může způsobit opomenutí méně závažných potřeb na místní úrovni. Operační programy jsou ovšem stanovené v souladu s Dohodou o partnerství a Strategií Evropa 2020. Tematické cíle tedy ve velké míře korespondují se závažnými oblastmi, které je

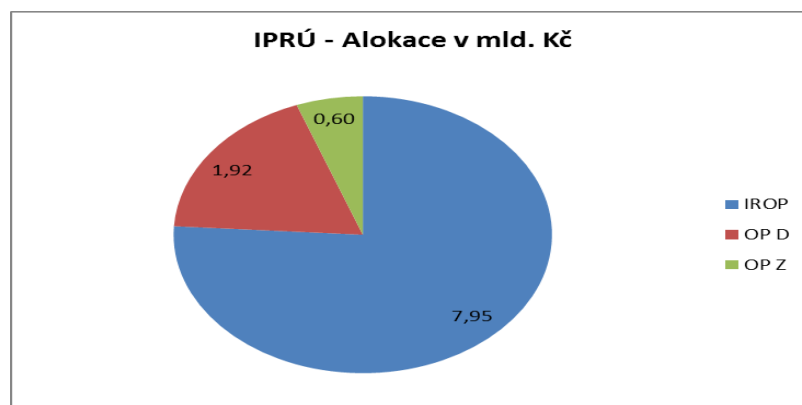
třeba zlepšit. Nicméně je nezbytné uvědomění si odlišné problematiky v rámci EU a ČR, která by zcela jistě měla být vnímána. Autor se domnívá, že programy zahrnují širokou škálu tematických cílů, které se zaměřují na nejvíce problémové oblasti. Z tohoto důvodu považuje operační programy za obrovskou příležitost.

Autor zde rovněž uvádí alokaci na IN v novém PO 2014 - 2020. Jsou zde zahrnuty 4 grafy, z nichž první tři uvádí alokace na jednotlivé IN. Poslední graf zobrazuje celkové rozdělení alokace na všechny tři IN.

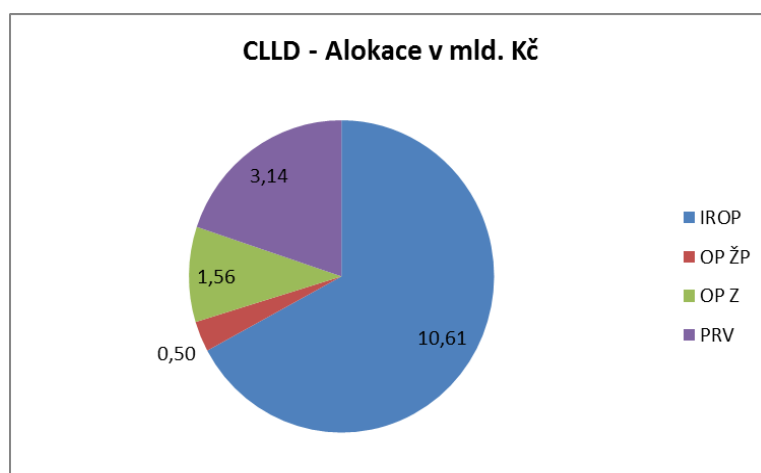
Obrázek 10: Alokace ITI v PO 2014-2020
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Dle obrázku 10 je vidět, že ITI je podporován celkem ze 7 projektů, z nichž největší podíl má IROP, OP D, OP VVV a OP PIK. Podpora z IROP činí 16,6 mld. Kč.

Obrázek 11: Alokace IPRÚ v PO 2014-2020
Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

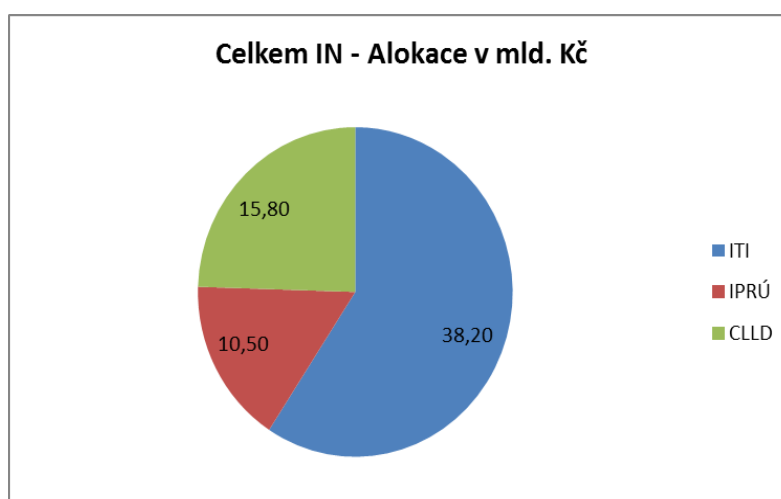
Obrázek 11 zobrazuje alokaci přidělenou na IPRÚ, ve které vychází největší podíl alokace z IROP stejně jako u ITI. Dále je to OP D a OP Z. Tento nástroj je podporován z 3 programů.

Obrázek 12: Alokace CLLD v PO 2014-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Z obrázku 12 vyplývá alokace na CLLD ze 4 operačních programů. Největší podíl vychází opět z IROP tj. 10,612 mld. Kč. Druhý největší podíl přináší PRV sumou 3,14 mld. Kč.

Obrázek 13: Celková alokace na IN v PO 2014-2020

Zdroj: vlastní zpracování podle (DotaceEU 2016)

Poslední graf uvádí celkovou výši alokace na všechny typy integrovaných nástrojů tj. ITI, IPRÚ a CLLD. Z obrázku je zřejmé, že největší podíl alokace byl stanoven pro ITI a naopak nejmenší pro IPRÚ. Celková alokace na ITI činí 38,2 mld. Kč, na CLLD 15,8 mld. Kč a na IPRÚ 10,5 mld. Kč. Každý nástroj je financován z různých operačních programů.

Jak z hlediska alokace tak i počtu podporovaných programů stojí ITI na prvním místě. Kromě OP Rybářství a OP Technická pomoc je financován ze všech operačních programů. Dle výše zmíněných údajů lze konstatovat, že pro integrované nástroje v PO 2014 – 2020 zaujímá nejvýznamnější místo IROP, ze kterého je financováno největší množství peněžních prostředků z EU. Dalším významným programem pro IN jsou OP D, OP VVV, OP PIK a PRV.

Tabulka 1 uvádí alokaci Hradecko-pardubické aglomerace dle specifických cílů v rámci operačních programů. I zde představuje IROP největší podíl alokace, který byl stanoven ve výši 1,89 mld. Kč, a jeho výzvy mají být vyhlášeny prostřednictvím 3 specifických cílů. Podpora má být dále směřována z OP PIK (0,46 mld. Kč), OP D (0,44 mld. Kč), OP VVV (0,41 mld. Kč) a OP ŽP (0,20 mld. Kč).

Tabulka 1: Alokace ITI Hradecko-pardubické aglomerace

Operační program	Specifický cíl	Alokace dle SC	Alokace dle OP v mld. Kč
IROP	1.2	614 400 000	1 894 860 000
	2.4	626 300 000	
	3.1	654 160 000	
OP PIK	1.1	221 614 040	460 000 000
	1.2	158 500 000	
	2.1	2 500 000	
	2.3	70 943 680	
	2.4	6 442 280	
OP D	1.4	125 630 000	440 130 000
	2.3	314 500 000	
OP VVV	1.2	413 950 000	413 950 000
OP ŽP	1.1	170 000 000	200 000 000
	1.2	30 000 000	

Zdroj: zpracování vlastní podle (ITI Hradecko-pardubické aglomerace 2016)

5. Případová studie

Tato kapitola se zabývá případovou studií Města Pardubice, ve které se zaměřuje na integrované nástroje realizované právě ve vymezeném území. První část se zabývá integrovaným plánem rozvoje města (Přitažlivé město), který byl realizován v programovém období 2007-2013. Druhá část je zaměřena na nový integrovaný nástroj, kterým jsou Integrované územní investice (ITI Hradecko-pardubická aglomerace), realizované v novém programovém období 2014-2020. V závěru diplomové práce budou tyto dvě zkoumané strategie komparovány. Studie zkoumá IPRM z hlediska jeho zaměření, financování, alokace a naplnění stanovených cílů. Díky porovnání s ITI umožňuje poukázat na podstatné změny a rozdíly v rámci dvou po sobě jdoucích programovacích období.

5.1 Charakteristika vymezeného území

Pardubice jsou statutárním městem ležícím v západní části Pardubického kraje. Patří mezi 13 krajských měst a nachází se cca 100 km východně od hlavního města Prahy. Statutárním orgánem je Magistrát města Pardubic. Jejich rozloha dosahuje 83 km² a počet obyvatel byl k 1.1.2016 89 638. Člení se do 8 městských obvodů. Město je zároveň součástí regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod, do kterého spadají společně s Královohradeckým a Libereckým krajem. Je třeba zmínit i pardubicko-hradeckou aglomeraci, kterou tvoří právě Pardubice a Hradec Králové. Pardubice leží v Polabské nížině, kde se nachází soutok Labe a Chrudimky. Poloha Pardubic je, co se týká dopravního hlediska velmi dobrá. Nachází se na trase hlavního železničního koridoru. Je zde také mezinárodní letiště sloužící pro civilní i vojenský provoz. Pardubice jsou centrem, které plní několik funkcí jako administrativní, obchodní, správní, kulturně společenskou nebo ekonomickou (Pardubice 2017).

5.2 Integrovaný plán rozvoje města „Přitažlivé město“

Integrovaný plán rozvoje města byl vytvořen v roce 2008 Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje a dále došlo k jeho aktualizaci v roce 2016. Představuje

dokument, na jehož základě dochází k využití podpory ze strukturálních fondů v rámci programového období 2007-2013. Projekty jsou podpořeny z Regionálního operačního programu NUTS II Severovýchod, který je jedním ze 7 regionálních operačních programů regionů soudržnosti ČR. Popis programu je obsažen v podkapitole 5.2.6. Podpora je také ze strany OP Výzkum a vývoj pro inovace (dále jen OP VaVpI) a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OP VpK). Prostřednictvím těchto programů jsou v rámci IPRM tyto projekty podpořeny (na rozdíl od současného systému podpory integrovaných nástrojů) pouze formou bonifikace v rámci hodnotících kritérií. Jejich realizace spadá především pod Univerzitu Pardubice.

Dokument představuje soubor vzájemně propojených akcí, realizovaných v dané oblasti. Aby mohlo město využít podpory z EU, muselo zpracovat strategii IPRM, která byla v těchto letech podmínkou pro čerpání peněžních prostředků z prioritní osy č. 2 ROP NUTS II Severovýchod „Rozvoj městských a venkovských oblastí. Město zacílilo strategii na „Přitažlivé město“, kde se snaží dosáhnout přitažlivosti nejen pro obyvatele, ale i pro jeho návštěvníky. IPRM je integrovaný plán zónově koncipovaný, zaměřený na centrální část města a jeho realizace probíhá prostřednictvím individuálních projektů, které odpovídají stanoveným opatřením, cílům a vizi vybraného území.

Dokument navazuje na předchozí dokumenty a je v souladu s ostatními dokumenty na úrovni národní, krajské i regionální. Konkrétní zaměření plánu IPRM se týká regenerace a revitalizace veřejných prostranství, které zahrnují také parkovací plochy a veřejnou zeleň. Dále na investice určené k rozšiřování a zlepšení infrastruktury sociální integrace, sociální péče a na výstavbu infrastruktury určené pro volnočasové aktivity. IPRM je zaměřen na konkrétní zónu města a to centrum neboli střed města, který představuje velmi významnou část. Pomocí podpořených projektů a aktivit by mělo dojít k celkovému zlepšení kvality života obyvatel města i jeho návštěvníků, což může být podnětem pro další rozvoj či růst.

5.2.1 Řízení IPRM a realizační struktura

Řídící struktura IPRM byla rozdělena mezi šest aktérů, kteří spolu vzájemně spolupracují. Každý z nich plní různé činnosti potřebné pro přípravu a realizaci IPRM.

- Město Pardubice
- Řídící výbor
- Manažer IPRM
- Projektové týmy
- Regionální rada SV
 - Výbor Regionální rady SV
 - Úřad Regionální rady SV

Město Pardubice má dva orgány, které se podílí na IPRM. Jsou to Rada města a Zastupitelstvo města, které zodpovídají za celkový výsledek IPRM. Všechny aktivity, které Zastupitelstvo realizuje, musí být prvotně schváleny Radou města. Jeho kompetencí je schválení řídicího výboru, pracovní skupiny, manažera, typu IPRM a vymezení zóny. Pro všechny fáze IPRM je **Řídící výbor** nejdůležitějším orgánem, který nese odpovědnost jak za přípravu, zpracování tak i realizaci. Mezi jeho kompetence patří schválení názvu IPRM, zodpovídá za včasné dodržení termínů a také předkládání projektů nebo posuzuje a následně schvaluje změny v IPRM. Odpovědností **manažera** je zajištění administrativy spojené s přípravou, vypracováním i realizací. Jeho kompetence jsou navržení personálního složení, zajištění komunikace s veřejností a Regionální radou nebo monitoring a kontrola dílčích projektů. **Pracovní skupina** byla vytvořena z důvodu zajištění relevantních dat, potřebných k přípravě i realizaci IPRM. **Projektové týmy** vznikly za účelem přípravy a realizace jednotlivých projektů v rámci města. V řídicí struktuře působí i **Regionální rada SV** prostřednictvím Výboru a Úřadu. Jejich činnostmi je monitoring a kontrola dílčích projektů, účast na schůzích Řídícího výboru či schválení IPRM. Do procesu přípravy i realizace jsou zapojeni i další partneři v podobě organizací sídlících v daném městě. Můžou to být neziskové organizace, ústřední orgány státní správy veřejnost, univerzity a další. Ty městu poskytují různé podněty a mohou předkládat jak návrhy aktivit tak i dílčích projektů. Co se týká jejich výběru, ten byl ovlivněn několika kritérii. Jsou to obecná a specifická kritéria. Do prvních patří soulad s cílem města a IPRM, splnění všech podmínek v oblasti podpory ROP a umístění ve vymezené zóně. Specifická kritéria zahrnují přiměřenost nákladů, přínos k integrovanému rozvoji, splnění podmínek

udržitelnosti a zajištění zdrojů financování příjemcem či žadatelem. Vybrané projekty byly následně zformulovány v podobě projektových žádostí na základě ROP SV.

5.2.2 Souhrnné zhodnocení analytické části

Z provedení analýz byl zjištěn veliký potenciál rozvoje města. Bylo předpokládáno, že při odstranění faktorů, které rozvoji bránily, může dojít k podstatnému rozvoji vybraného území a zvýšení úrovně různých složek města. Ve městě se projevilo poměrně vysoké zastoupení soukromých investorů, které se snažilo využít nedostatků a převést je tak do svých potenciálních tržních možností. Právě díky nim došlo k zahájení investiční výstavby určené pro doplnění obchodní infrastruktury, ale také pro nahrazení nevhodně urbanistického řešení určitých lokalit. Zjištění se týkalo také nedostatku následujících oblastí. Jednalo se o nabídku volnočasových a kulturních aktivit, služby veřejné správy či sociálně zaměřenou infrastrukturu. Dalším zjištěním byla nutnost přistěhování nových obyvatel a navrácení přirozeného pohybu do centrální části města. K tomu mohlo přispět zkvalitnění dopravní infrastruktury v centru města či plánované aktivity realizované místní Univerzitou. Díky těmto aktivitám by se město mělo stát mnohem atraktivnější pro cestovní ruch a pro stávající obyvatele to přináší větší příležitost pro společenské a ekonomické aktivity přímo v jádru města. Na základě těchto poznatků bylo konstatováno, že je nezbytné komplexně pozvednout úroveň centra města prostřednictvím IPRM. Aby bylo dosaženo celkového rozvoje města, je důležité přistupovat systematicky a zaměřit se na všechny stránky. Mezi tyto stránky patří jak ekonomické aktivity, volnočasová, kulturní a sportovní infrastruktura, podmínky pro možný rozvoj v rámci univerzity nebo sociální infrastruktura.

5.2.3 Vize, cíle a prioritní oblasti

V rámci dokumentu je stanovena vize a globální cíl, který je dále rozdělen do několika dalších specifických cílů. Naplnění vize by mělo být dosaženo především za pomoci peněžních prostředků z ROP Severovýchod a je v souladu s ostatními nadřazenými a předešlými dokumenty.

Vize dle (Statutární město Pardubice 2016, 92), zní „*Střed Statutárního města Pardubice je se svými upravenými veřejnými prostranstvími, širokou nabídkou obchodních a veřejných služeb, výzkumnými a vzdělávacími aktivitami přitažlivým místem pro obyvatele a návštěvníky města.*“

Globální cíl v IPRM podrobněji popisuje směr rozvojových aktivit. Její znění je dle (Statutární město Pardubice 2016, 92), „*Regenerovat a revitalizovat střed města, jeho veřejná prostranství a městskou zeleň, rozvíjet infrastrukturu pro zajištění široké nabídky volnočasových aktivit, vzdělávání a dostupných a kvalitních sociálních služeb, zvýšit prestiž Pardubic jako univerzitního města a centra špičkového výzkumu a vývoje světové úrovně.*“

Strategie je zaměřena na tři prioritní oblasti. Každá z nich obsahuje jeden specifický cíl a ten se dále člení do určitých opatření a aktivit. Co se týká specifických cílů, ty popisují stav, kterého by město chtělo dosáhnout právě prostřednictvím stanovených opatření a konkrétních aktivit v prioritních oblastech. Jejich účelem je snaha o potlačení slabých stránek a hrozeb a naopak posílení silných stránek a příležitostí.

Prioritní oblast 1: Přitažlivá města

Specifický cíl 1 se snaží zvýšit kvalitu městského prostředí prostřednictvím regenerace veřejných prostranství a modernizací infrastruktury pro volnočasové aktivity. Cíle by mělo být dosaženo prostřednictvím zaměření se na sportovní a volnočasové aktivity a zkvalitněním centrální části města.

Prioritní oblast 2: Sociální integrace

Specifický cíl 2 se snaží zvýšit dostupnost a efektivitu sociálních služeb a podpořit sociální začleňování znevýhodněných skupin obyvatel. K jeho dosažení slouží aktivity zaměřené na modernizaci a rozvoj infrastruktury určené k sociální integraci ohrožených skupin.

Prioritní oblast 3: Ekonomický rozvoj

Specifický cíl 3 se snaží zvýšit prestiž města jako centra špičkového výzkumu a univerzitního vzdělávání. Cíl je zaměřen na zvýšení kapacit špičkového výzkumu a postavení centra excelence. Dále má být zajištěno propojení vědecko-výzkumné činnosti společně s praxí, větší nabídka univerzitního vzdělávání a rozšíření jeho infrastruktury nebo také rozvoj partnerství a lidských zdrojů pro oblast výzkumu a vývoje.

Financování prvních dvou specifických cílů probíhá z ROP Severovýchod. Poslední cíl je financován z OP Výzkum a vývoj pro inovace (dále jen OP VaVpI) a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále jen OP VaV). Největší podíl na dosažení cílů má tedy právě ROP Severovýchod, ze kterého je financována největší část opatření a aktivit.

5.2.4 Opatření a aktivity

Tabulka 2: Seznam opatření a aktivit v IPRM

Prioritní oblast	Opatření	Aktivita	Zdroj financování
1. Přitažlivá města	1.1. Zvýšení kvality urbanizovaného prostředí ve středu města	1.1.1. Regenerace a revitalizace klidových zón a veřejných prostranství ve středu města	ROP SV 2.1.
	1.2. Zkvalitnění nabídky možností trávení volného času	1.2.1. Rozšíření a modernizace infrastruktury pro volnočasové aktivity a sport	ROP SV 2.1.
2. Sociální integrace	2.1. Zvýšení kvality sociálních služeb	2.1.1. Rozvoj infrastruktury sloužící pro sociální integraci skupin ohrožených sociální exkluzí	ROP SV 2.1.
3. Ekonomický rozvoj	3.1. Posílení kapacit pro špičkový výzkum ve městě	3.1.1. Vybudování centra excelence a propojení vědecko-výzkumné činnosti s praxí	OP VaVpI 1.1 OP VaVpI 3.1 OP VaVpI 3.2.
	3.2. Rozšíření nabídky a zvýšení kvality univerzitního vzdělávání pro lepší uplatnitelnost absolventů v praxi	3.2.1. Rozšíření a modernizace infrastruktury pro univerzitní vzdělávání	OP VaVpI 4.1.
		3.2.2. Zkvalitnění vysokoškolského vzdělávání	OP VpK 2.2.
		3.2.3. Rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji a rozvoj partnerství	OP VpK 2.3. OP VpK 2.4.

Zdroj: zpracování vlastní podle (IPRM „Přitažlivé město“ 2012)

IPRM v sobě zahrnuje pět opatření, které jsou dále rozčleněny do 7 aktivit. První tři uvedené v následující tabulce představují opatření a aktivity, podporované z ROP SV. Další dvě opatření spočívají v bonifikaci výzev v rámci dalších OP.

V rámci opatření **1.1. Zvýšení kvality urbanizovaného prostředí ve středu města** má být alokace směřována především na regeneraci a revitalizaci parků, náměstí, parkovacích ploch a ostatních veřejných prostranství za účelem zlepšení funkčního využití. Realizace měla proběhnout v několika fázích v letech 2009 – 2013 s předpokládaným ukončením v roce 2013. Příklad podporovaných oblastí v rámci aktivity 1.1.1. je vybudování dětských hřišť, parků, parkových cest, veřejného osvětlení, rozšíření funkčního využití veřejného prostranství v podobě letního kina a dalších či obnova mobiliáře jako jsou altány, lavičky a jiné.

Opatření 1.2. Zkvalitnění nabídky možností trávení volného času využívá podpory především za účelem podpory lepší dostupnosti pro využívání volnočasových aktivit. Důraz klade na rozvoj možností směřovaných pro děti a mládež. Realizace probíhala ve stejném období. Předkladatelem těchto projektů mohly být organizace zabývající se stanovenou oblastí, jako jsou sportovní kluby nebo také neziskové organizace. V rámci aktivity 1.2.1. mohly být podporovány například: plavecké bazény, sportovní areály, kryté haly, klubovny, školicí střediska či společenské místnosti. Snahou je zajistit využití široké veřejnosti společně s možností plného využívání. Tzn. možnost celoročního a celodenního využití nejlépe pro různé cílové skupiny.

Opatření 2.1. Zvýšení kvality sociálních služeb bylo stanoveno za účelem zajištění investic do vybudování či rozvoje infrastruktury sociální péče, na zkvalitnění jejich služeb a také pro infrastrukturu zacílenou na sociální integraci lidí ohrožených sociální exkluzí. Realizace byla stanovena na období 2008-2011. V rámci aktivity 2.1.1. bylo možné podpořit projekty, které povedou k umožnění návratu osobám vyloučených ze společnosti a trhu práce. Pomoc byla směřována především osobám se zdravotním postižením.

V rámci opatření 3.1. Posílení kapacit pro špičkový výzkum ve městě měla být podpora směřována na vybudování a rozvoj stávající infrastruktury výzkumu a vývoje, na pořízení potřebného vybavení nebo na projekty špičkového výzkumu a vývoje, které přinesou

zájem zahraničních partnerů. Předpokládaný časový harmonogram pro čerpání z OP byl v letech 2008-2013. K tomuto opatření byla stanovena aktivita 3.1.1., jejíž realizací mělo být docíleno zvýšení jak kvality, tak kvantity vědeckovýzkumných výsledků a také k posílení jejich přenosu do praxe.

Opatření 3.2. Rozšíření nabídky a zvýšení kvality univerzitního vzdělávání pro lepší uplatnitelnost absolventů v praxi. Z důvodu velké poptávky po vysokoškolském vzdělání došlo ke zjištění, že dosavadní infrastruktura ve městě je nedostačující. Opatření se tedy zaměřilo na modernizaci a rozvoj infrastruktury společně se zaměřením na materiální podmínky určené k výuce a výzkumu na univerzitě a zajištění lepší uplatnitelnosti studentů v praxi. Realizace tohoto opatření měla probíhat v letech 2009-2015. Pod opatření spadají tři aktivity. Zaměření aktivity 3.2.1. se týká projektů výstavby a modernizace infrastruktury pro univerzity a laboratorní a přístrojové vybavení. Aktivita 3.2.2. byla stanovena za účelem zkvalitnění studijních programů v rámci vysokoškolského vzdělávání a jejich inovace. Poslední aktivita v tomto opatření 3.2.3. byla určena k podpoře tvorby a rozvoje kvalitních týmů výzkumu a vývoje, mezinárodní spolupráci, pracovních pobytů pro studenty a pracovníky vědecké sféry v soukromém i veřejném sektoru nebo vzdělávání pracovníků v oblasti řízení výzkumu a vývoje.

5.2.5 Projekty realizované prostřednictvím IPRM

Díky dotacím z EU se centrum Pardubic výrazně změnilo a to v dobrém směru. Město se tak stalo mnohem atraktivnějším a nabízí mnohem větší nabídku míst určených k relaxaci, odpočinku, sportu, ale také k setkávání lidí na veřejných prostranstvích. Za dosažením zatraktivnění města má obrovskou zásluhu IPRM, díky němuž bylo možné čerpat peněžní prostředky z EU. Bez tohoto plánu by možnost využití peněz z ROP SV nebyla možná. Prostřednictvím IPRM Přitažlivé město bylo v Pardubicích vyčerpáno skoro 375 milionů Kč z ROP Severovýchod. Konkrétní oblast podpory spadala do prioritní osy 2 Rozvoj městských a venkovských oblastí se specifickým cílem 2.1. Rozvoj regionálních center. Realizace IPRM byla zahájena 5. května 2009 a ukončena 8. prosince 2015.

V rámci IPRM Přitažlivé město bylo v programovém období 2007-2013 zrealizováno 10 projektů. Prvním realizovaným projektem bylo Integrované centrum sociálních aktivit

Kosatec, na které bylo poskytnuto 44,2 milionů Kč. Mezi nejnákladnější a nejnáročnější projekty IPRM patří rekonstrukce třídy Míru společně s napojením na Sladkovského ulici a revitalizace centrálního parku Tyršových sadů. Dále došlo k realizaci tří sportovní areálů v podobě areálu Dašická, Sokol a Loděnice, z nichž jeden proběhl ve třech etapách. Další uskutečněné projekty jsou Skautské centrum Vinice a Revitalizace parku na Špici. Všechny tyto projekty přispěly k zajištění spokojenosti místních občanů i návštěvníků. Ovšem mezi nejvíce oceněné projekty veřejností patří především revitalizace parku na Špici a přeměna třídy Míru na pěší zónu. Revitalizace parku na Špici získala dokonce ocenění v podobě Stavby roku Pardubického kraje. Největší částku dotací vyčerpalo město Pardubice, které získalo téměř 169 milionů dotací. Poskytnuté dotace z ROP SV mohou být až do výše 85 % způsobilých výdajů.

Následující projekty byly financovány z ROP SV a spadají do PO 2: Rozvoj městských a venkovských oblastí, konkrétně do rozvoje regionálních center.

Integrační centrum sociálních aktivit v Pardubicích

Cílem výstavby bylo zajistit služby, které budou sloužit pro integraci skupin ohrožených sociální exkluzí. Centrum nabízí pracovní rehabilitace, poradenské a informační služby a poskytuje služby v podobě osobní asistence či rehabilitace. Přidělená alokace z ROP SV byla 44 217 017 Kč.

Modernizace sportovního areálu TJ. Sokol Pardubice I. (1. Etapa)

Projekt byl zaměřen na modernizaci víceúčelového sportovního areálu. Součástí projektu byla výstavba dvou víceúčelových hřišť, obnovení venkovního osvětlení a rekonstrukce volejbalového zázemí. Podstatnou částí je nafukovací hala, určená pro multifunkční využití. Přidělená alokace z ROP SV činila 27 126 437 Kč.

Modernizace sportovního areálu TJ. Sokol Pardubice I. (2. Etapa)

Modernizace zahrnovala rekonstrukci tribuny určené pro diváky volejbalového areálu. Postaveny byly volejbalové stěny, koupenny venkovní posilovací stroje, stůl na stolní tenis

a modernizaci se nevyhlo ani technické zázemí se skladovacím prostorem areálu. Alokace z ROP SV činila 4 673 433 Kč.

Modernizace sportovního areálu TJ. Sokol Pardubice I. (3. Etapa)

Během realizační fáze areálu byla provedena kompletní rekonstrukce budovy TJ Sokol Pardubice I. společně se zajištěním přístupu pro handicapované. Na projekt bylo poskytnuto 60 046 620 Kč z EU.

Rekonstrukce třídy Míru s napojením na Sladkovského ulici

Tento projekt představoval nejnáročnější realizaci v rámci IPRM. Díky rekonstrukci byla třída Míru přeměněna na klidnou a atraktivní zónu města, jejíž součástí je nová stromová alej a mobiliář určený pro odpočinek. Celá ulice je bezbariérově řešena a představuje pěší zónu, ve které projíždí pouze dvě linky MHD v omezeném časovém intervalu a to pouze během pracovních dnů. Došlo tedy k výraznému zlepšení z hlediska vytíženosti ulice. Alokace z ROP SV činila 72 576 622 Kč.

Rekonstrukce areálu Loděnice TJ Synthesia

V rámci projektu byla provedena rekonstrukce celého areálu Loděnice, který se nachází v parku Na Špici. Kromě rekonstrukce stávajícího objektu byl vybudován nový objekt, který je určen pro potřebu oddílů, ale i ostatní zájemce vodních sportů. Přidělená alokace z ROP SV byla 7 610 338 Kč.

Revitalizace parku na Špici

Revitalizace se týkala parku, který leží na soutoku Labe a Chrudimky. Během realizace se park proměnil v atraktivní místo vhodné pro využití volného času. Účelem projektu bylo zatraktivnit území parku spolu s minimálním zásahem zelených ploch a tedy zajištění jeho šetrného využívání. Významným prvkem parku je také vznik nové lávky, propojující odpočinkovou zónu se zámkem a také Tyršovými sady. Tento projekt byl velmi oceněn veřejností, která tento park často využívá. Alokace z ROP SV činila 22 459 550 Kč.

Revitalizace Tyršových sadů

Cílem projektu bylo obnovit zanedbaný městský park a vybudovat zde klidovou zónu za pomoci celkové regenerace a revitalizace. Součástí byla obnova parkových cest a mobiliáře, vybudování dětského hřiště a samozřejmě také revitalizace zeleně. Park je charakteristický bezbariérovostí a bezpečností. Je to místo určené pro odpočinek, relaxaci, sportovní či kulturní vyžití. Alokace z ROP SV činila 73 469 791 Kč.

Skautské centrum Vinice

Součástí centra je 14 kluboven, které slouží pro běžnou činnost a volnočasové aktivity. Mezi ně patří keramika, dílna či kuchyňka. Zřízen byl také společenský sál, venkovní sportoviště či sklad. Alokace z ROP SV činila 32 607 496 Kč.

Sportovní areál Dašická

Jedná se o multifunkční sportovní halu, která poskytuje zázemí pro sálové sporty. Během projektu došlo k modernizaci povrchů venkovních hřišť, které se nachází v areálu gymnázia a dále k pořízení nových mobilních šatních buněk a hygienického zařízení určeného pro letní provoz. Alokace z ROP SV činila 29 785 562 Kč.

Neschválené či stažené projekty:

- Fotbalové hřiště – Vinice
- Modernizace plaveckého areálu Pardubice – vyřazeno
- Multifunkční sportoviště u Univerzity Pardubice
- Centrum volného času Pardubice (*Regionální rada NUTS 2 Severovýchod 2017*).

5.2.6 Zdroj financování IPRM

V PO 2007-2013 směřovala alokace na IPRM z ROP SV, ze které bylo vyčerpáno téměř 375 mil. Kč. Tato částka byla poskytnuta na celkem 10 projektů v rámci města Pardubice. Všechny projekty, byly podpořeny ze stejného specifického cíle 2.1. Alokace na konkrétní projekty uvádí tabulka 2.

Tabulka 3: Alokace na IPRM v PO 2007-2013

Projekt	Operační program	Prioritní osa	Specifický cíl	Alokace v Kč
Integrační centrum sociálních aktivit v Pardubicích	ROP SV	2. Rozvoj městských a venkovských oblastí	2.1 Rozvoj regionálních center	44 217 017
Modernizace sportovního areálu TJ. Sokol Pardubice I. (1. Etapa)				27 126 437
Modernizace sportovního areálu TJ. Sokol Pardubice I. (2. Etapa)				4 673 433
Modernizace sportovního areálu TJ. Sokol Pardubice I. (3. Etapa)				60 046 620
Rekonstrukce třídy Míru s napojením na Sladkovského ulici				72 576 622
Rekonstrukce areálu Loděnice TJ Synthesia				7 610 338
Revitalizace parku na Špici				22 459 550
Revitalizace Tyršových sadů				73 469 791
Skautské centrum Vinice				32 607 496
Sportovní areál Dašická				29 785 562
Celkem				374 572 866

Zdroj: zpracování vlastní podle (IPRM „Přitažlivé město“ 2012)

Mimo alokaci z ROP SV byly podpořeny také další projekty prostřednictvím bonifikace, jejichž zaměření se týkalo ekonomického rozvoje a posílení růstu konkurenceschopnosti státu společně se zaměřením na znalostní ekonomiku. Ta směřovala z OP výzkum a vývoj pro inovace a OP vzdělávání pro konkurenceschopnost. Za pomoci bonifikace měla být podpořena výstavba a infrastruktura výzkumných pracovišť, zvýšení kapacity terciárního vzdělávání, modernizace a zkvalitnění všech druhů vzdělávání, výzkumu a vývoje.

Pro úroveň **NUTS 2** byly v ČR stanoveny regiony soudržnosti, které jsou založené za účelem možnosti čerpání z evropských fondů. Celkem bylo v ČR seskupeno osm těchto regionů. Jsou to: Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko. V souvislosti s možností čerpání financí z regionálních operačních programů byli pro tyto území zřízeny regionální rady. Jedná se pouze o statistické jednotky, které jsou určeny pro administraci financí z ESIF za pomoci regionálních operačních programů.

V souvislosti s těmito programy nastaly určité negativní jevy, které byly spojené s korupčními prostředím. Právě z důvodu selhání regionálních operačních programů došlo

v rámci nového programového období ke změně systému a to k přechodu na centrální přístup regionálního rozvoje v podobě IROP. Regionální rady tak už pouze dokončují svou působnost, která je ovšem nyní řízena a kontrolována MMR ČR.

Regionální operační program NUTS II Severovýchod

ROP NUTS II Severovýchod je konkrétně tvořen ze tří krajů a to Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého, ve kterém mohou být čerpány peněžní prostředky z EU na investiční a inovativní projekty.

Obrázek 14: Mapa regionu soudržnosti Severovýchod

Zdroj: zpracování vlastní podle (IPRM „Přitažlivé město“ 2012)

Řídícím orgánem ROP SV je Regionální rada regionu soudržnosti Severovýchod, která je zodpovědná za realizaci a implementaci celého programu. Zodpovídá za transparentnost výběru projektů, monitoring, informovanost, publicitu, zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů a další. Mezi orgány rady patří Výbor Regionální rady, Předseda Regionální rady a Úřad Regionální rady. Cílem tohoto programu je podpořit region soudržnosti a dosáhnout zvýšení atraktivity regionu pro oblast podnikání, investic a také života obyvatel.

Největší procento alokace bylo v rámci ROP SV přiděleno rozvoji města a venkovských oblastí a dále dopravní infrastruktúře. Naopak nejmenší procento alokace představuje technická pomoc a podnikatelské prostředí. IPRM přímo navazuje na druhou prioritní osu, která se snaží docílit posílení role měst jako pólu růstu a také rozvoje regionu.

5.2.7 Definované indikátory

Město se společně se smlouvou o alokaci prostředků na IPRM zavázalo k plnění určitých indikátorů, které jsou rozděleny na hlavní a vedlejší. Přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 4: Stanovené identifkátory

INDIKÁTOR PROJEKTU	MĚRNÁ JEDNOTKA	PLÁNOVANÉ MNOŽSTVÍ	SKUTEČNOST
Počet podpořených projektů na rozvoj (zvyšující atraktivitu krajských měst)	počet	8	10
Plocha regenerovaného a revitalizovaného území celkem	ha	16,05	22,47
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů ve městech celkem	m ²	5 600	7 375,05
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči	m ²	1 671	1 671
Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů zájmové a volnočasové povahy (města)	m ²	3 910	5 704,05
Počet nově vytvořených pracovních míst v rámci projektu na udržitelný rozvoj měst	počet	5	5
Plocha nově založené nebo rekonstruované veřejné zeleně	m ²	69 200	180 000
Počet opravených kulturně-historických a technických památek	počet	0	0
Počet zapojených partnerů	počet	1	1
Počet podpořených neziskových organizací v rámci projektů pro rozvoj měst	počet	4	6
Plocha nově vybudovaných objektů pro zájmové a volnočasové aktivity	m ²	0	120

Zdroj: zpracování vlastní podle (IPRM „Přítazlivé město“ 2012)

Mezi hlavní indikátory patří:

- Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů
- Počet nově vytvořených pracovních míst
- Plocha regenerovaného a revitalizovaného území

Mezi vedlejší indikátory patří:

- Počet podpořených projektů na rozvoj krajských měst
- Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů pro sociální služby a zdravotní péči
- Plocha regenerovaných a revitalizovaných objektů zájmové a volnočasové povahy
- Plocha nově založené nebo rekonstruované veřejné zeleně
- Počet zapojených partnerů
- Počet podpořených neziskových organizací v rámci projektů pro rozvoj měst

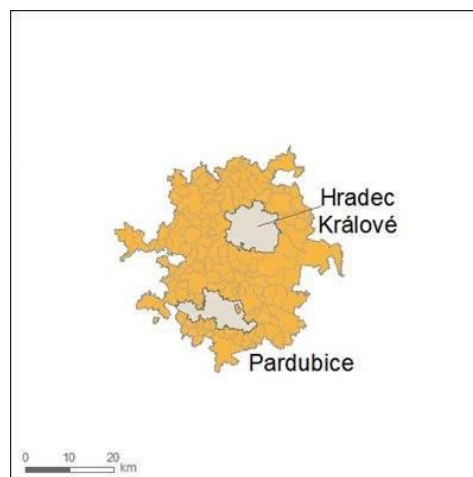
Jak ukazuje tabulka 4 všechny indikátory v rámci IPRM jsou naplněny dle předpokládaných hodnot. V některých případech jsou původně očekávané hodnoty dokonce přesázeny. Na základě zjištěných údajů lze konstatovat, že naplnění vize IPRM bylo úspěšné. Toho bylo dosaženo díky předkládání dílčích projektů do ROP SV. Centrum města se tak stalo důstojným a kvalitním místem s bezbariérovým přístupem, kde mohou lidé aktivně trávit svůj volný čas a podílet se na volnočasových aktivitách. I přes několik rizik, týkajících se IPRM došlo k jejich správnému řešení a díky kvalitní přípravě k jejich eliminaci.

Během nového programovacího období 2014-2020 má před sebou město nové příležitosti pro čerpání finančních prostředků z EU v podobě ITI. Pro plánování nových záměrů může město využít i zkušeností z předchozího období.

5.3 Integrované územní investice Hradecko-pardubická aglomerace

Strategie integrované územní investice byla zpracována v několika verzích. První z nich vypracovala Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje a GAREP, s.r.o. Na následujících verzích pracovalo Centrum investic, rozvoje a inovací. Projekty jsou podpořeny z IROP, OP D, OP ŽP, OP VVV, OP PIK a OP Z. V rámci OP Z nebyla alokace pro ITI Hradecko-pardubické aglomerace stanovena. Zpracování strategie ITI je podmínkou pro možnost využití peněžních prostředků z EU a byla určena pro oblasti s koncentrací vyšší než 300 tisíc obyvatel. Jedná se o klíčový dokument pro realizaci integrovaných územních investic a pro využití podpory ze strukturálních fondů během současného programovacího období 2014-2020. Dokument se snaží docílit zaměření

pozornosti na podstatné tematické oblasti rozvoje, které jsou pro vymezenou oblast specifické a zároveň se shodují s cíli a prioritami EU. Strategie se zaměřuje na šest hlavních témat, které spojují jádrová města uvnitř aglomerací. Patří sem doprava a mobilita, vzdělávání a trh práce, propojení výzkumných kapacit a aplikace jejich výstupů do praxe, inovace a podnikání, oblast životního prostředí včetně technické infrastruktury a oblast veřejných služeb. Zaměření ITI je především na realizaci velkých strategických projektů, mající významný dopad na zkoumané území. Podpora bude ovšem směřovat i na menší doplňující

Obrázek 15: Mapa Hradecko-pardubické aglomerace

Zdroj: zpracování vlastní podle (Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace 2016)

projekty, které mají zajistit synergický efekt v rámci území. DoP stanovuje alokaci pro ITI v ČR ve výši 65 mld. Kč. Hradecko-pardubická aglomerace má rezervovanou částku ve výši 3,4 miliardy Kč a to díky strategii i pěti operačních programů. Tato částka musí být vyčerpána do roku 2023. Hradecko-pardubická aglomerace může ovšem získat až 5,9 mld. Kč. Problematika u ITI může nastat z pohledu střetu zájmů u vymezených oblastí či složitosti vymezení regionů, které jsou založeny na velkém množství ukazatelů.

U těchto strategií představuje nezastupitelnou roli Ministerstvo pro místní rozvoj, které nastavuje metodické prostředí pro integrované nástroje. Jejich realizace je uskutečňována prostřednictvím podpory nositelů integrovaných nástrojů.

Aglomerace byla vymezena na základě převažujícího směru vyjížděky do Pardubic a Hradce Králové za zaměstnáním, službami či vzděláním. Bylo zjištěno, že více jak 40 % obyvatel za těmito oblastmi dojíždí. Oblast se nachází v regionu soudržnosti NUTS 2 Severovýchod a je složena ze dvou jádrových měst, které jsou zároveň města krajské. Jejich spojení je v ČR považováno za jedinečné z hlediska spojení dvou rovnocenných center. Ty jsou charakteristické vysokou koncentrací obyvatel a ekonomických činností. Součástí vymezeného území je 145 obcí a zasahuje do okresů Pardubice, Hradec Králové, Náchod a Rychnov nad Kněžnou. Mezi oběma městy existují silné vazby z pohledu kulturně-společenského i hospodářského.

5.3.1 Řízení ITI a realizační struktura

Dokument byl vytvořen za pomoci dvou přístupů a to komunitního a expertního. Tvorba strategie vyžaduje aktivní zapojení zainteresovaných osob. Celý proces se tak zakládá na vzájemné spolupráci partnerů a dalších zainteresovaných subjektů. Mezi klíčové složky řídicí struktury ITI patří sedm složek.

Nositel ITI

Nositel ITI je subjekt, který zodpovídá za přípravu, zpracování, realizaci a také monitoring strategie. Jeho odpovědností je také naplnění principu partnerství a koordinace aktivit zapojených aktérů. Nositel předkládá strategii prostřednictvím systému ISKP14+ a během celého procesu zajišťuje sběr projektových záměrů. V případě Hradecko-pardubické aglomerace vykonává tuto roli statutární město Pardubice.

Pracovní skupiny ITI

Prostřednictvím pracovních skupin dochází k reálnému naplňování strategie. Projektové návrhy mohou být předkládány Řídicímu výboru ITI až teprve po diskuzi v rámci pracovní skupiny. Hradecko-pardubická aglomerace má pět pracovních skupin, které zajišťují poradní a iniciační činnosti. Každá pracovní skupina je zřízena nositelem ITI a je určena pro tematickou oblast. Skupiny jsou organizačně a administrativně vedeny tematickými koordinátory, které pověřuje manažer ITI.

- PS 1: Atraktivní a environmentálně příznivá doprava
- PS 2: Životní prostředí
- PS 3: Vzdělávání a využití památek pro vzdělávání a rozvoj kreativního průmyslu
- PS 4: Vysoké školy a spolupráce škol a firem v oblasti výzkumu a vývoje
- PS horizontální: Obecní spolupráce v aglomeraci

Řídicí výbor ITI

Úkolem řídicího výboru je koordinovat vývoj a naplňování strategie ITI. Zástupce nositele ITI zajišťuje funkci předsedy výboru. Mezi kompetence výboru patří i vydávání

doporučení statutárním orgánům zapojených partnerů a samospráv. Jeho složení je tvořeno z 21 členů a jedná se například o primátora, zástupce MAS, statutárního zástupce či odborného zástupce kraje.

Manažer ITI

Manažer je určen nositelem ITI a jeho úkolem je zajistit organizační a administrativní zázemí pro přípravnou a realizační část strategie. Mezi jeho úkoly patří aktivity související s administrací strategie a projektů, které byly zvoleny pro realizaci. Vykonává funkci koordinační a výkonnou.

Koordinátor ITI

Úkolem koordinátora je zodpovídat za sladění řízení a realizace strategie. Jeho hlavní činností je komunikace s řídicími orgány, žadateli, partnery, tematickými koordinátory či veřejností. Jeho zodpovědnost spočívá v kontrole dodržování závazných monitorovacích indikátorů a finančních plánů projektů.

Tematický koordinátor ITI

Zajišťuje organizační a administrativní vedení pracovní skupiny určité tematické oblasti. Také průběžně informuje manažera ITI ohledně průběhu v rámci témat. Takový koordinátor musí mít odborné znalosti v dané problematice.

Realizátor projektu ITI

Realizátor zodpovídá za řádné plnění projektu, vzájemnou spolupráci s nositelem a také za včasné poskytování informací, směřovaných manažerovi ITI. Jeho povinností je podporovat nositele během vypracovávání hodnotících reportů.

Do strategie jsou zapojeni různí aktéři, kteří jsou velmi důležitou součástí celého procesu přípravy i realizace. Partnerský přístup musí být jak na úrovni místní tak i regionální. Jsou zde zapojeni klíčoví stakeholderi, aktivně zapojení stakeholderi a dále sem patří společnost, která je realizací strategie významně ovlivněna.

Tabulka 5: Aktéři ITI

Klíčoví stakeholderi v Pardubickém kraji	Aktivně zapojení stakeholderi v Pardubickém kraji	Ovlivněné společenství realizací strategie ITI v Pardubickém kraji
Pardubický kraj	Povodí Labe	obce, města, dobrovolné svazky obcí
Statutární město Pardubice	Služby města Pardubice	občané aglomerace
Magistrát města Pardubice	Městská policie	
Krajský úřad Pardubického kraje	Dopravní fakulta Jana Pernera Upa	
Místní akční skupiny	Vodovody a kanalizace Pardubice	
Univerzita	a další	
Dopravní podnik		
Neziskové organizace		

Zdroj: zpracování vlastní podle (*Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace 2016*)

5.3.2 Vize, cíle a prioritní oblasti

Východiskem pro ITI byla socioekonomická analýza, která odhalila specifické problémy a potřeby území. Následně došlo ke stanovení priorit, které mají být řešeny prostřednictvím strategie. V rámci strategie je stanovena vize, strategické a specifické cíle a následně opatření, které konkretizují jednotlivé cíle.

Ve své vizi chce ITI dosáhnout konkurenceschopné a atraktivní východočeské aglomerace – nadregionálního pólu ekonomického, znalostního a kulturního růstu.

Strategie je rozdělena do tří prioritních oblastí, které se zaměřují na environmentální a příznivou dopravu, životní prostředí a vzdělávání. Strategický cíl 1 „Udržitelná aglomerace“ spadá pod prioritní oblast 1 a 2. Strategický cíl 2 „Chytrá a kreativní aglomerace“ spadá pod prioritní oblast 3.

Prioritní oblast 1: Environmentální a příznivá doprava

Vzhledem k vysoké koncentraci veřejných a soukromých služeb umístěných především v krajských městech, dochází k vyjížděce obyvatel za těmito službami ve velké míře.

Z tohoto důvodu došlo ke stanovení priority. Tato oblast byla určena díky svému silnému růstovému potenciálu, jehož by mohlo být dosaženo prostřednictvím strategie. Nezbytné je zajistit udržitelnou formu dopravy.

Prioritní oblast 2: Životní prostředí

Vysoká dopravní zátěž způsobuje vznik určitých problémů, které souvisí se životním prostředím. Negativní jevy spojené s dopravou se projevují v podobě nadměrného vytváření emisí, které zatěžují území z hlediska nadlimitní koncentrace znečišťujících látek. Z hlediska této priority je také nezbytná koordinace řízení odpadových hospodářství společně s čištěním odpadních vod.

Strategický cíl 1: Udržitelná aglomerace

Zaměření se týká zajištění podmínek určených pro udržitelný rozvoj oblasti. Snaží se tedy docílit kvalitního životního prostředí, ve kterém budou vhodně nastavené podmínky pro socioekonomický rozvoj aktivit. Důraz je kladen na eliminaci negativních vlivů dopravy a lidské aktivity na kvalitní život obyvatel v daném území. Podpora by měla směřovat na rozvoj udržitelného druhu dopravy, který bude v souladu s životním prostředím. Pod tento cíl patří dva další specifické cíle a sedm opatření.

Prioritní oblast 3: Vzdělávání

Nejpodstatnější nedostatky v rámci vymezeného území spočívají v oblasti základního a středního vzdělávání. Je zde nutné zlepšit vybavenost jednotlivých objektů a jejich technický stav.

Hradecko-pardubická aglomerace má velmi silný rozvojový potenciál v oblasti vědy a výzkumu, elektro oboru, farmacie či medicíny. Nejvýznamnějším problémem je špatná provázanost firemní a akademické oblasti. Jako nevýhoda je bráno také neodpovídající propojení výzkumu s praxí. Tyto problémy by však mohly být eliminovány právě společným rozvojem v rámci aglomerace.

Strategický cíl 2: Chytrá a kreativní aglomerace

Tento cíl byl stanoven za účelem rozvoje znalostního trojúhelníku dané oblasti, který se týká výzkumu, vzdělávání a inovací. Významným předpokladem pro posílení konkurenceschopnosti oblasti je získání kvalitních lidských zdrojů. Velký důraz by měl být kladen na rozvoj potenciálu, nadání a kompetencí jednotlivých jedinců prostřednictvím vzdělávacích institucí. Vzdělávání bude probíhat také ve vybraných kulturních památkách, ve kterých mají probíhat právě vzdělávací, kulturní a společenské aktivity. Právě celoživotní vzdělávání je klíčem jak pro přípravu profese, tak pro vstup na trh práce. Pro lepší uplatnitelnost absolventů je nezbytné zvyšovat kvalitu vysokoškolského vzdělávání, která zlepší znalostní úroveň obyvatel. Jsou zde zahrnuty tři specifické cíle a čtyři opatření.

5.3.3 Opatření a aktivity

V rámci ITI došlo ke stanovení určitých opatření, které mají vyřešit existující problematiku v dané oblasti.

Mezi konkrétní problémy patří:

- Nadměrná dopravní zátěž ve městě, zhoršující kvalitu životního prostředí
- Snížená kvalita životního prostředí z dlouhodobého hlediska
- Nedostatečné využití funkčních ploch
- Vysoké nebezpečí povodňových dopadů a nepřípravenost na rizika s nimi související
- Špatný technický stav památkových objektů
- Omezená konkurenceschopnost, která souvisí s negativními lokalizačními faktory a také nedostatečnou kvalitou lidských zdrojů
- Nedostatečné propojení vědy a výzkumu s praxí, spojené s nízkým inovačním potenciálem

ITI zahrnuje 2 strategické cíle, 5 specifických cílů, 11 opatření a 25 aktivit, které jsou převážně zaměřeny na udržitelnou dopravu, životní prostředí a vzdělávání.

Tabulka 6: Seznam opatření a aktivit v ITI

Strategický cíl	Specifický cíl	Opatření	Aktivita	Zdroj financování	
1. Udržitelná aglomerace	1.1 Zavést a zatraktivnit environmentálně příznivou dopravu v rámci aglomerace a posílit její bezpečnost	1.1.1 Ekologická veřejná doprava	A Infrastruktura veřejné hromadné dopravy	OP D 1.4	
			B Vozový park veřejné hromadné dopravy	IROP 1.2	
		1.1.2 Přestupní uzly v aglomeraci	A Přestupní uzly v aglomeraci	IROP 1.2	
		1.1.3 Dopravní telematika	A Dopravní systémy	IROP 1.2	
			B Řízení dopravy	OP D 2.3	
	1.1.4 Nemotorová doprava	A Nemotorová doprava	IROP 1.2		
	1.2 Snížit negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí	1.2.1 Vodní hospodářství	A Ochrana vod	OP ŽP 1.1	
			B Vodárenská soustava	OP ŽP 1.2	
			C Protipovodňová ochrana	OP ŽP 1.3	
		1.2.2 Odpadové hospodářství	A Odpadové hospodářství	OP ŽP 3.2	
			1.2.3 Krajina a sídelní zeleň	A Krajina	OP ŽP 4.3
		B Sídelní zeleň		OP ŽP 4.4	
	2. Chytrá a kreativní aglomerace	2.1 Podpořit odborné a inkluzivní vzdělávání v aglomeraci	2.1.1 Polytechnické vzdělávání a ICT konektivita škol a školských zařízení	A infrastruktura škol a školských zařízení	IROP 2.4
				B Klíčové kompetence žáků a studentů	OP VVV 3.2
C Relevance vzdělávání pro trh práce				OP VVV 3.2	
D Rozvoj podmínek pro inkluzivní vzdělávání				OP VVV 3.1	
E Sociální integrace dětí a žáků				OP VVV 3.1	
F Popularizace vědy				OP VVV 2.5	
2.2 Rozvíjet a propojovat výzkumnou a aplikační základnu aglomerace		2.2.1 Kapacity pro výzkum, vývoj a inovace	A Kapacity výzkumu a spolupráce výzkumných organizací s aplikační sférou	OP VVV 1.2	
			B Podnikový výzkum, vývoj a inovace	OP PIK 1.1	
			C Nemovitosti pro podnikatelskou činnost	OP PIK 2.3	
			D Školící střediska firem	OP PIK 2.4	
		2.2.2 Podpůrné instituce výzkumu, vývoje a inovací	A Infrastruktura a služby pro rozvoj podniků	OP PIK 1.2	
			B Služby pro začínající podniky	OP PIK 2.1	
		2.3 Rozvinout kulturní a kreativní oblast	2.3.1 Paměťové instituce a kulturní památky	A Paměťové instituce a kulturní památky	IROP 3.1

Zdroj: zpracování vlastní podle (Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace 2016)

5.3.4 Projekty realizované prostřednictvím ITI

K prvnímu vyhlášení výzev ITI došlo v říjnu 2016. Od této doby bylo schváleno 22 projektových záměrů, které v celkovém součtu dosahují více jak půl miliardy Kč. Prostřednictvím strategie mají být realizovány především velké projekty týkající se udržitelné dopravy a vzdělávání. V současné době nejsou schválené žádné projekty, pouze projektové záměry. To je způsobeno dlouhým procesem počínajícím u Řídícího orgánu až po žadatele o podporu.

Prvním krokem pro umožnění realizace typových projektů je vyhlášení výzev Řídícím orgánem. Následně dochází k vyhlášení výzev nositelem ITI a poté zprostředkujícím subjektem ITI. Na základě výzvy nositele mohou být předkládány projektové záměry, které jsou následně hodnoceny řídicím výborem. Ve chvíli kdy výbor záměr schválí, může žadatel postoupit k předložení žádosti o podporu prostřednictvím MS2014+. Zprostředkující subjekt provádí kontrolu formálních náležitostí, přijatelnosti a věcné hodnocení. V případě splnění všech náležitostí postupuje projekt ke schválení Řídícímu orgánu.

Výzvy ZS ITI:

První vyhlášenou a zároveň ukončenou výzvou jsou přestupní uzly v aglomeraci. Výzva byla vyhlášena Řídícím orgánem IROP a spočívá v naplnění specifického cíle 1.2. Vyhlášení proběhlo 11. 10. 2016 a ukončení 1. 3. 2017. Zahájení realizační fáze nesmí proběhnout dříve než 1. 4. 2014 a ukončení déle jak 31. 12. 2020. Projekty jsou cílené na obyvatele, návštěvníky, dojíždějící za prací a službami či uživatele veřejné dopravy.

Aktuálně vyhlášených výzev je celkem 7, z nichž mají být 4 ukončené do konce roku 2017.

- Ekologická veřejná doprava – Vozový park veřejné hromadné dopravy
- Paměťové instituce a kulturní památky
- Paměťové instituce a kulturní památky se zaměřením na muzea
- Dopravní telematika

Další výzvy byly nově vyhlášeny 13. 3. 2017 a jejich ukončení je plánované na 10. 1. 2018.

- Infrastruktura pro vzdělávání – infrastruktura SŠ a VOŠ (Hradec Králové)
- Infrastruktura pro vzdělávání – infrastruktura SŠ a VOŠ (Pardubice)
- Paměťové instituce a kulturní památky se zaměřením na památky

Plánované výzvy nositelem ITI.

- Před aplikační výzkum pro ITI

Aktuálně jsou vyhlášeny dvě výzvy z OP VVV, které mají být v květnu 2017 vyhlášeny i nositelem ITI. Konkrétně se jedná o před aplikační výzkum. Žadatelé jsou primárně výzkumné ústavy a univerzity, které se snaží propojit spolupráci výzkumných organizací s aplikační sférou. Celkem se jedná o 2 výzvy, z nichž jedna je určena pro ITI Hradecko-pardubické aglomerace a druhá pro Českou republiku. Alokace u Hradecko-pardubické aglomerace je oproti zbytku ČR stanovena ve velké výši tj. 416,4 mil. Kč. Alokace na ostatní území ČR je stanovena na 700 mil. Kč. Lze tedy konstatovat, že Hradec Králové a Pardubice jsou díky ITI zvýhodněny.

V případě nezapojení do aglomerace ITI, by nemohly využít možnosti stanovené výzvy zacílené na pracovníky výzkumných organizací a studenty vysokých škol. Nejedná se však pouze o čerpání ze zmíněné výzvy, ale ze všech ostatních, které jsou určeny pouze pro ITI (MŠMT 2017).

Mezi první schválené projektové záměry v rámci Pardubic patří:

- Prodloužení trolejbusové trati na obratiště Zámeček (16 882 885 Kč)
- Prodloužení trolejbusové trati v Trnové a Ohrazenici (34 249 437 Kč)
- Depozitář pro východočeské muzeum v Pardubicích (79 999 994 Kč)
- Zavedení parciálních trolejbusů do provozu městské hromadné dopravy (38 675 000 Kč)

Mezi nově schválené projektové záměry patří:

- Modernizace odbavovacího systému cestujících v městské hromadné dopravě v Pardubicích (25 500 000 Kč)
- Gymnázium Pardubice Mozartova – interaktivní učebny matematiky (7 565 000 Kč)
- SPŠE a VOŠ Pardubice – vybavení učeben pro výuku moderních průmyslových technologií (12 750 000 Kč)
- SPŠ stavební Pardubice – modernizace a vybavení truhlářských dílen (12 580 000 Kč)
- Příhrádek Pardubice (44 439 700 Kč)

Depozitář pro východočeské muzeum v Pardubicích

Záměrem přemístění muzea do nového objektu je umožnění potenciálního rozvoje, který by v dosavadním zámku nebyl reálný. Díky přemístění zajistí i vznik nové prohlídkové trasy v rámci zámeckého areálu, kde bylo muzeum umístěno. Nový depozitář má splňovat všechny nezbytné podmínky jako dostatečná kapacita pro uložení sbírek, technické a klimatické požadavky a také zajistí bezbariérovost celého objektu. Náklady jsou odhadnuty na 94 milionů Kč, z čehož má být 80 milionů Kč poskytnuto z EU. Začátek stavby je plánován na konec roku 2017 a podpora směřuje z IROP prostřednictvím specifického cíle 3.1.

Zavedení parciálních trolejbusů do provozu městské hromadné dopravy

Záměrem projektu je pořízení čtyř trolejbusů se zabudovaným akumulátorem energie, který umožní jízdu i mimo trolejové vedení. Cílem je získat komfortní zajištění cestujících a snížení spotřeby energie. Uvedení do provozu je plánované na konec roku 2018. Podpora bude směřována z IROP v rámci specifického cíle 1.2. Náklady spojené se zavedením parciálních trolejbusů jsou vyčíslené na 60,5 milionu Kč. Z této částky by měla být poskytnuta podpora ve výši 38 milionů Kč z EU.

Multimodální uzel veřejné dopravy

Aktuálně v Pardubicích probíhá nová trakce nad Multimodálním uzlem veřejné dopravy u hlavního vlakového nádraží. Na tento projekt by město rádo získalo dotační prostředky z EU v rámci ITI. Získání je možné zpětným financováním, to je ovšem podmíněno

ukončením realizace až po předložení žádosti o podporu. Je tedy otázkou zda projekt splní tento požadavek, nicméně tato možnost je již ve fázi jednání.

Další typové projekty, u kterých ovšem nedošlo k realizaci

Automatické mlýny – centrální polytechnické dílny

Objekt mlýnů je jedinečnou dominantou města, ve které v budoucnu mohlo být provozováno mnoho aktivit. Využití mlýnů mohlo být uskutečněno prostřednictvím polytechnických dílen, které by využívaly základní školy. Pro polytechnické vzdělávání by projekt představoval velkou výhodu. Právě díky tomuto využití mohlo dojít ke změně postoje studentů k technicky zaměřeným oborům. Předpokládané využití bylo plánované celodenně i během prázdnin. Rozpočet projektu byl stanoven ve výši 250 mil. Kč a podpora měla být poskytnuta z IROP prostřednictvím specifického cíle 2.4 a 3.1. Tento projekt byl původním plánem města Pardubic, k jehož realizaci ovšem nedošlo. Objekt byl koupen pražským architektem, který má v plánu jiné aktivity a město tak musí vymyslet jiné možnosti s podobným záměrem.

Postdoci

Projekt měl posílit výzkumné a inovační kapacity, určené pro propojení soukromého a veřejného sektoru. Přínos spočívá v rozvoji lidských zdrojů pro znalostní ekonomiku, posílení kapacit excelentního výzkumu a vývoje či ve zvýšení kompetencí pro trh práce. Rozpočet projektu byl stanoven na 372 mil. Kč a jeho realizace měla probíhat v letech 2016-2022. Podpora měla být směřována z OP VVV a jeho specifického cíle 1.2.

Inteligentní dopravní systém

Systém by měl zlepšit dopravní systém z hlediska umožnění optimalizace parkování, řízení intervalu semaforů na křižovatkách a také vážení kamionů či měření rychlosti vozidel. Výsledkem by měla být lepší průjezdnost ulic a komplexní vylepšení dopravní situace v daném území. Podpora tohoto projektu měla být poskytnuta z OP D v rámci specifického cíle 2.3. Realizační část měla probíhat v letech 2016-2020 a celkový rozpočet byl stanoven na 370 mil. Kč.

Cyklostezka Mechu a Perníku

Projekt byl určen pro spojení měst Pardubic a Hradce Králové prostřednictvím cyklotrasy, která přispěje ke zvýšení bezpečnosti individuální dopravy za různými službami či prací. Cílem bylo také vytvořit návazná propojení jednotlivých obcí na trase společně s vybudováním odboček pro oblasti, které leží mimo stanovenou trasu. Rozpočet projektu byl stanoven na 130 mil. Kč a jeho realizace měla probíhat v letech 2016-2020. Podpora měla být směřována z IROP a jeho specifického cíle 1.2.

Vzhledem k právě probíhající implementaci ITI, nelze hodnotit realizované projekty. Celý proces je v počáteční fázi a nelze tedy odhadnout, zda bude zajištěn bezproblémový průběh. Z dosavadního celkového počtu 22 schválených projektových záměrů jich má být 9 realizováno v Pardubicích. Patří sem především městská hromadná doprava, kultura a památky a vzdělávání. V roce 2017 je očekáváno velké množství vyhlášených výzev na integrované projekty a také nárůst schválených projektů (Centrum investic, rozvoje a inovací, 2016).

5.3.5 Zdroj financování ITI

Integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace mají být financované z 5 operačních programů:

- IROP
- OP D
- OP ŽP
- OP VVV
- OP PIK

Bližší informace o programech uvádí kapitola 4.1.1. Součástí je také alokace jednotlivých prioritních os, obsažená v příslušných grafech.

Tabulka 7: Alokace na vyhlášené výzvy ITI v PO 2014-2020

Projekt	Operační program	Prioritní osa	Specifický cíl	Alokace v Kč
Prodloužení trolejbusové trati na obratiště Zámeček	OP D	1. Silniční infrastruktura určená pro železniční a jinou udržitelnou dopravu	1.4 Vytvoření podmínek pro zvýšení využívání veřejné hromadné dopravy ve městech v elektrické trakci	16 882 885
Prodloužení trolejbusové trati v Tmové a Ohrazenici	OP D			34 249 437
Depozitář pro východočeské muzeum v Pardubicích	IROP	3. Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí	3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví	79 999 994
Příhrádek Pardubice				44 439 700
Zavedení parciálních trolejbusů do provozu městské hromadné dopravy		1. Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony	1.2 Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	38 675 000
Modernizace odbavovacího systému cestujících v městské hromadné dopravě				25 500 000
Gymnázium Pardubice Mozartova - interaktivní učebny matematiky		2. Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů	2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení	7 565 000
SPŠE a VOŠ Pardubice - vybavení učeben pro výuku moderních průmyslových technologií				12 750 000
SPŠ stavební Pardubice - modernizace a vybavení truhlářských dílen				12 580 000
Celkem				272 642 016

Zdroj: zpracování vlastní podle (Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace 2016)

5.4 Závěry případové studie

V páté kapitole je provedena případová studie města Pardubice se zaměřením na použité integrované nástroje v programovém období 2007-2013 a 2014-2020. Nejprve je zkoumán Integrovaný plán rozvoje města (IPRM Přitažlivé město) a poté Integrované územní investice (ITI Hradecko-pardubická aglomerace). V rámci studie jsou uvedeny realizované projekty IPRM v předešlém období a prozatím pouze schválené projektové záměry ITI, které čeká ještě další proces, ve kterém se bude jednat o konečném schválení projektů.

Co se týká řídicí struktury, u ITI je poměrně náročnější proces implementace, který je založen na vyhlášení výzev ve třech fázích. Odpovědným subjektem je nositel ITI a u

IPRM plní tuto roli Řídící výbor. Schválení poskytnuté dotace spadá v IPRM do kompetence Regionální rady SV a u ITI do kompetence jednotlivých Řídících orgánů. Nové období sebou přineslo změny z hlediska zajištění lepší transparentnosti a výběru projektů.

IPRM zaměřuje svou vizi na zatraktivnění centrální části města pro jeho obyvatele i návštěvníky. Dokument IPRM stanovuje 3 prioritní oblasti, které jsou dále děleny do 3 specifických cílů, 5 opatření a 7 aktivit. Také ITI zahrnuje 3 prioritní oblasti. Oproti IPRM je ovšem ve strategii ITI definováno mnohem více opatření a aktivit, které jsou skutečně odlišné. ITI zahrnuje 5 specifických cílů, 11 opatření a 25 aktivit. Zatímco IPRM zaměřoval pozornost především na zatraktivnění města a zlepšení podmínek pro volnočasové aktivity, ITI se snaží docílit zkvalitnění životních podmínek se zaměřením na udržitelnou, chytrou a kreativní aglomeraci.

Rozdíl se týká zaměření podpory, který je u ITI směřován spíše do velkých projektů. IPRM naopak podporoval projekty menšího rozsahu jako jednotlivé rekonstrukce budov či revitalizace území. ITI klade důraz na kvalitní životní prostředí, kterého má být dosaženo pomocí opatření týkajících se environmentálně příznivé a bezpečné dopravy či změn ve využívání krajinného rázu. Důraz je kladen také na oblast vzdělávání, ve které má být dosaženo zkvalitnění vzdělávací infrastruktury, zajištění propojení výzkumné a aplikační základny a také zkvalitnění kulturní a kreativní oblasti díky obnově kulturních památek.

Podstatným rozdílem dokumentů je také jejich odlišné zaměření z hlediska vymezení území. IPRM je zónově orientovaný a usiluje o zatraktivnění centrální části města Pardubic. ITI podporuje jak projekty týkající se města tak i společné projekty, které budou mít dopad na propojení obou měst a jejich vzájemného rozvoje.

Zásadním rozdílem těchto dvou strategií je zdroj financování. Podpora směřovaná na realizaci projektů v IPRM byla realizována prostřednictvím ROP NUTS 2 Severovýchod s možností bonifikace projektů z OP VaVpI a OP VpK. U ITI je podpora poskytována přímo prostřednictvím pěti operačních programů, z nichž největší část poskytuje IROP a OP Doprava. Oba dokumenty byly podmínkou pro možnost čerpání z peněžních prostředků EU. Na realizaci IPRM bylo poskytnuto téměř 375 milionů Kč, které putovali

na zatraktivnění centrální části města. ITI přináší mnohem větší možnost získání peněžních prostředků až do výše 5,9 mld. Kč, ze kterých má být podpořeno mnohem více projektů než tomu bylo v IPRM.

Na základě zjištěných údajů, lze konstatovat, že IPRM má velkou zásluhu na zatraktivnění centrální části města jak pro místní tak pro návštěvníky či turisty. Přínos se projevil především ve zlepšení veřejných prostranství určených pro relaxaci a volnočasové aktivity. Změny byly provedeny především ve spojení s revitalizací parků, za které jsou především obyvatelé města velmi vděční. Prostřednictvím IPRM bylo vyčerpáno celkem 375 milionů Kč a realizováno 10 projektů. Velký důraz je kladen na oblast spojenou se zajištěním volnočasových aktivit, veřejných služeb a sociálních služeb. Na základě monitorovací zprávy bylo zjištěno, že všechny předpokládané indikátory byly naplněny. V některých případech došlo dokonce k jejich navýšení.

Hradecko-pardubická aglomerace má pomocí strategie ITI možnost čerpat 3,4 mld. Kč s podmínkou vyčerpání do konce roku 2023. Získat může ovšem až 5,9 mld. Kč. Pozornost je směřována do tří priorit. Je to environmentální a příznivá doprava, životní prostředí a vzdělávání. V současné době nejsou schváleny žádné projekty, avšak 22 projektových záměrů za více jak půl miliardy Kč je řídicím výborem doporučeno ke schválení. Záměry se týkají především dopravní infrastruktury zaměřené na soulad s životním prostředím a vzdělávání propojené s praxí. V realizaci je jeden projekt, který nebyl schválen, ale město se pokouší o dodatečné získání financí z EU. Jedná se o přestavbu přednádražního vestibulu.

Právě díky novému IN v PO 2014–2020 je možné více podporovat velké infrastrukturální projekty a zároveň měkké projekty. Příkladem je umožnění zvýšení vzdělanosti a jeho propojení s praxí. Toho má být docíleno pomocí možnosti financování z více zdrojů v rámci ITI. Zatímco projekty realizované v IPRM byly financovány pouze z ROP SV a k podpoře vzdělávání docházelo pouze díky bonifikaci z dalších dvou operačních programů, nové období přináší nový přístup v podobě vzájemného kombinování operačních programů (Centrum investic, rozvoje a inovací, 2016).

6. Potenciál integrovaných nástrojů

Pro lepší pochopení kapitoly zabývající se integrovanými nástroji je nutné nejprve vysvětlit základní pojmy souvisejících s integrovaným přístupem a jeho implementací právě za pomoci integrovaných nástrojů.

6.1 Integrovaný přístup

Integrovaný přístup spočívá ve věcné, územní a časové provázanosti intervencí, které jsou realizovány na základě **integrované strategie rozvoje území**. Ta slouží pro vyhodnocení problémových oblastí a potenciálu daného území. Jejím cílem je také navržení možného rozvoje prostřednictvím konkrétních opatření. Realizace strategie rozvoje území probíhá prostřednictvím **integrovaných nástrojů**. V novém programovém období se jedná o tři konkrétní typy nástrojů: ITI, IPRÚ a CLLD. Ty představují soubor vzájemně provázaných a územně zacílených intervencí z různých programů či prioritních os ESI fondů.

Za celý implementační proces zodpovídá **nositel integrovaného nástroje**. Jeho odpovědností je vypracování Integrované strategie rozvoje území a její následná realizace, tj. naplňování stanovených cílů strategie prostřednictvím integrovaných projektů. Každý integrovaný nástroj má svého vlastního nositele. V případě ITI a IPRÚ je nositelem jádrové město aglomerace a u CLLD zajišťuje tuto funkci MAS.

Jak již bylo zmíněno výše, využití integrovaných nástrojů je podmíněno vytvořenou a schválenou strategií. Teprve na jejím základě může docházet k předkládání projektových záměrů, resp. žádostí o podporu pro vybrané aktivity. Projekty, které mají být spolufinancovány prostřednictvím ESI fondů, musí splňovat podmínky podpory určené v jednotlivých operačních programech a zároveň být v souladu s ostatními nadřazenými dokumenty. Opatření navržená v jednotlivých integrovaných strategiích lze financovat i z jiných zdrojů než jen z ESIF, např. z vlastních zdrojů, národních dotací, grantových programů firem apod.

Hlavním přínosem integrovaných nástrojů je možnost získání finanční podpory na komplexní rozvojová témata z více finančních zdrojů. Díky tomu dochází k efektivnějšímu využívání veřejných prostředků a vzniká tak synergický efekt. Prostřednictvím nástrojů je možné také vzájemné propojení investičních a neinvestičních projektů. Výhoda spočívá v tvorbě strategie pomocí partnerského přístupu, do kterého je zapojeno mnoho aktérů v rámci území.

ITI umožňuje podpořit velké infrastrukturální projekty, především v oblasti dopravy a životního prostředí. Zároveň poskytuje podporu na měkké aktivity v oblasti vzdělávání. Zaměření se týká například zkvalitnění podmínek pro výuku technických oborů, spolupráce vědeckovýzkumných pracovišť a univerzit s inovativními podnikatelskými subjekty či zkvalitnění lidských zdrojů a jejich propojení s podnikatelským sektorem. Celková alokace ITI je stanovena ve výši 22 mld. EUR a má být poskytnuta z OP D, IROP, OP PIK, OP VVV, OP ŽP, OP Z a OP Praha – pól růstu. Nejvíce prostředků bude poskytnuto z IROP, OP D a OP PIK.

IPRÚ je nástroj, navazující na předchozí IPRM, který byl realizován v programovém období 2007-2013. Jeho zaměření se týká udržitelného rozvoje regionálních pólů růstu s přirozeným spádovým územím. Jedná se o území, která se nachází mimo aglomerace ITI. Podpora realizace IPRÚ má být financována ze tří operačních programů. Jedná se o OP D, IROP a OP Z. Celková výše podpory je 11,5 mld. EUR a měla by se zaměřovat na vzdělávání a trh práce, dopravní obslužnost a veřejné služby.

CLLD je komunitně vedený místní rozvoj realizovaný prostřednictvím místních akčních skupin. Rozvoj je založen na základě místních potřeb a potenciálu území. Jeho realizace probíhá pomocí integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje, které jsou zaměřeny na vymezenou oblast.

U CLLD je využívána metoda LEADER. Ta představuje metodu, která se využívá k rozvoji venkovských oblastí už od roku 1991. Její název pochází z francouzštiny a v překladu znamená propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku. Její využití patří také pro Komunitně vedený místní rozvoj (dále jen CLLD), jehož cílem je zapojení místních aktérů do procesu plánování a realizování rozvoje daného území. Jedná se o velmi

účinný nástroj, přispívající k novým a udržitelným formám ekonomického a sociálního rozvoje. Metoda využívá přístupu „zdola nahoru“ a její myšlenka je založena na efektivitě participace občanů. Právě místní aktéři se nejlépe orientují v problematice dané oblasti, z čehož vyplývá, že jsou nejdůležitějším článkem v rámci tvorby strategických dokumentů. Autor zde zmiňuje Místní akční skupinu (dále jen MAS), která využívá metody Leader a uvádí ji jako nedílnou součást celé implementační fáze. Metoda Leader je založena na 7 principech. Je to přístup zdola nahoru, spolupráce soukromého a veřejného sektoru, tvorba rozvojové strategie na místní úrovni, integrované a více sektorové akce, inovativní přístup během řešení problémových oblastí, síťování a v poslední řadě spolupráce v rámci státu, ale i dalších zemí. Metoda je považována za efektivní a transparentní nástroj, který přispívá k pozitivním změnám v rámci rozvoje území. Vzhledem k zapojení velkého množství místních aktérů, kterým je umožněno průběžně sledovat všechny procesy probíhající v rámci MAS dochází k transparentnosti celého procesu. K tomu přispívá i průběžné zveřejňování informací. Přístup zdola nahoru vychází z přání místních obyvatel, což vede k efektivnímu plánování a k podpoře projektů místních aktérů za účelem zvýšení kvality života a konkurenceschopnosti v dané oblasti. Lidé žijící v konkrétním místě ví nejlépe co je potřeba změnit, tak zní zásada subsidiarity.

6.2 Zhodnocení integrovaných nástrojů v PO 2007-2013

Integrovaný přístup se začal formovat již v PO 2004-2006, kde docházelo ke stanovení základních definic. V následujícím PO 2007-2013 došlo k jeho rozvoji a počátku využívání přístupu v praxi. Pro aktuální PO 2014-2020 je klíčové posílení přístupu a synergie. V současnosti představuje velmi významný a využívaný nástroj v rámci ČR. V minulém období byl integrovaný přístup využíván především v podobě IPRM, jehož realizace spadala pod regionální operační programy, Integrované operační programy a doplňkové tematické operační programy. IPRM byla založena zejména na synergickém efektu a smysluplné návaznosti jednotlivých aktivit. Hlavní přínos IPRM spočíval ve zlepšení strategického plánování. Dále v možnosti využití větších finančních prostředků a v posílení partnerství uvnitř města. Tyto nástroje byly zhodnoceny jako převážně pozitivní, nicméně se zde našla také řada záporných stránek viz. tabulka 8.

Tabulka 8: Zhodnocení přínosu IPRM

Negativa	Pozitiva
úzece zaměřené území	snaha o synergický efekt
využití dalších OP pouze prostřednictvím bonifikace	zlepšení potřebné infrastruktury
administrativní náročnost	možnost využití větších finančních prostředků
chybějící provázanost	posílení partnerství ve městě

Zdroj: zpracování vlastní

Mimo IPRM byla také pozitivně zhodnocena metoda Leader, která využívá znalosti místních občanů a jejich zapojení. Dynamický rozvoj MAS byl způsoben Programem rozvoje venkova. Pro minulé období byla však charakteristická rozdílná úroveň MAS, což vedlo k zavedení povinných standardů, určených pro efektivní fungování MAS v novém programovém období. Metoda Leader představuje dle dosavadních zkušeností významný přínos pro lepší zacílení podpory na místní potřeby ve venkovských oblastech a k rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Díky vzájemné spolupráci mezi jednotlivými MAS dochází ke zlepšení přenosu zkušeností a příkladů dobré praxe. Vzhledem k omezené možnosti kombinování aktivit pouze v rámci prioritních os I. až III. PRV nelze tyto strategie považovat za plně integrované. Jejich orientace mohla být pouze na obsahové zaměření PRV. Přestože většina MAS dokázala plnit stanovené cíle, je zřejmé, že kvalita řízení a úroveň managementu u všech MAS není na stejné výši.

Za účelem zkvalitnění integrovaného přístupu došlo k definici těchto doporučení:

- Zpřehlednění struktury operačních programů
- Zvýšení kontroly ze strany ŘO se zaměřením na dosahování výsledků

6.3 Zhodnocení potenciálu integrovaných nástrojů v PO 2014 - 2020

Integrovaný přístup výrazně přispívá k posílení územní dimenze a je považován za počáteční fázi nového přístupu k regionální politice. Teprve na základě praktické zkušenosti bude možné definovat potřebné změny. Na místo bonifikace dochází v novém PO k možnosti kombinace více operačních programů či prioritních os v rámci jedné strategie, což je oproti předešlému období velkou výhodou. Novinkou je také možnost využití více operačních programů v rámci CLLD, což v minulém období nebylo možné.

Podpora směřovala pouze z PRV. Díky integrovanému přístupu dochází k efektivnějšímu investování peněžních prostředků, které způsobuje multiplikační efekt. Současné období se také výrazně lépe projevuje v oblasti strategického plánování, které je stále více považováno za nezbytné. Aktuální období zaměřuje pozornost na podstatné oblasti, které je nutno podporovat. Jedná se o dopravní infrastrukturu, udržitelné formy dopravy, podporu sociálního bydlení a další. Budou tak výrazně omezeny projekty jako financování golfových hřišť či hotelů, které byli podporovány v rámci předchozího období. Integrovaný přístup v novém programovém období přináší jak stránky kladné tak záporné. Následující podkapitola tedy shrnuje podstatné pozitiva a negativa integrovaných nástrojů.

6.3.1 Pozitiva IN

Pozitivně se tento přístup projevuje především v komplexním pohledu na zhodnocení stavu území a řešení vymezených problémů. Jednotlivá přijatá opatření na sebe navazují a vytváří tím synergický efekt, který umocňuje rozvoj aglomerace či venkovského prostředí. Výše uvedené lze v praxi představit na konkrétním příkladu.

Příklad komplexního (integrovaného) přístupu: Za účelem zlepšení infrastruktury vzdělávání v území patří i navazující projekty, které vytváří synergický efekt. Na základě zjištění chybějících odborných učeben na základních školách, je potřeba jejich vybudování či zmodernizování. Pro bezpečnou dopravu dětí do škol a tedy pro možnost využití odborných učeben je nezbytné zajistit bezpečné cesty. Pomocí vybudování a rekonstrukce chodníků se žáci mohou bezpečně dopravit do vzdělávacích zařízení, které díky finančním prostředkům z EU disponují odbornými učebnami pro výuku řemeslných či přírodních věd. Vznik těchto učeben zvyšuje uplatnitelnost na trhu práce, což přispívá k vyšší zaměstnanosti v daném území. Synergický efekt tedy spočívá v dosažení bezpečnosti, lepší uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení zaměstnanosti.

Rezervace peněžních prostředků: Pozitivem IN je rezervace finančních prostředků u OP, což znamená, že projekty mezi sebou nemusí soutěžit stejně, jako je tomu u individuálních výzev. Kvalitní příprava projektů je však z důvodu nutnosti splnění mnoha požadavků nezbytná.

Přínos má být spatřován také v metodě **LEADER** (zdola nahoru), který je výše zmiňován v kapitole 6.1 popisující podstatu integrovaných nástrojů. O tom, kam budou peněžní prostředky směřovat, rozhodují místní aktéři, kteří lépe disponují znalostí území.

6.3.2 Negativa IN

V souvislosti s tímto přístupem vyplývají také určitá rizika, která mohou ohrozit samotnou podstatu integrovaného přístupu.

Nedostatečná zkušenost s administrativou, kterou běžně provádí ŘO či ZS

Nedostatečná zkušenost s některými úkoly, které jsou nově delegovány právě na nositele IN ze strany ŘO. Tím je myšleno například vypisování výzev pro překládání projektových záměrů/žádostí, nastavování kritérií pro výběr a hodnocení projektů apod. Pro předcházení nesprávného výběru projektů musí MAS zasílat své interní postupy ke schválení Řídícímu orgánu, který má zajistit právě kontrolu a schválení postupů na úrovni nositele IN. Interní postupy obsahují informace týkající se frekvence schůzí, volby bodového hodnocení, atd. S nedostatečnou zkušeností souvisí i poskytnutí více šancí na schválení strategií. Původně měla mít MAS pouze dvě kola na schválení strategie. Toto nastavení bylo právě z důvodu nesprávně sepsaných dokumentů změněno na 3 kola.

Střet zájmu v průběhu výběru projektů na úrovni MAS

I toto riziko souvisí s interními postupy. Jednotné a Řídícím orgánem schválené interní postupy MAS, mají sloužit jako jakési opatření, které má eliminovat střet zájmů při výběru a hodnocení projektu. I přes kontrolu postupů MAS však nelze zaručit zamezení střetu zájmu.

Zdlouhavý administrativní proces

Zdlouhavý administrativní proces, který předchází schválení projektového záměru, může žadatele odradit řešit danou problematiku prostřednictvím IN. Pokud se žadatel rozhodne odstoupit od integrovaných nástrojů a přejít k zažádání pomocí individuálních projektů může tak vzniknout další problém spojený s nenaplněním cílů v rámci integrované strategie, ke kterým se nositel IN zavázal. Tj. nenaplnění předem stanovených indikátorů.

Vymahatelnost

Pokud nastane situace nenaplnění stanovených indikátorů, dojde u MAS k riziku, že budou muset vrátet část či celou přidělenou alokaci, která byla poskytnuta na její provoz. Vzhledem k tomu, že u MAS jde o neziskovou organizaci, mohla by nastat situace, kdy nebude možné peníze vymáhat. Přestože peníze ze státního rozpočtu byli již vyplaceny, Evropská komise je neproplatí z důvodu nezpůsobilých výdajů. V takovém případě by pravděpodobně došlo k chybějící částce ve státním rozpočtu. Účinným řešením by mohlo být proplácení částek ve více etapách, které by byly průběžně monitorovány a vyhodnocovány jejich indikátory.

6.3.3 Doporučení

Přestože prostřednictvím IN mohou být podpořeny různá témata, je zde ovšem určité omezení v podobě zaměření na vzdělávání, dopravu, životní prostředí či sociální oblast. Pro dlouhodobý komplexní rozvoj by tedy bylo vhodné promyslet rozšíření podporovaných oblastí, které by zaměřovali pozornost i na jiná témata.

V případě vymezení metropolitních oblastí by nemělo docházet ke stanovení území založeného na dotační příležitosti, ale dle skutečných vazeb, díky kterým by spolupráce mohla být prospěšná.

I když teprve probíhá druhá polovina aktuálního období, je také třeba myslet na budoucí vývoj, který by měl vycházet právě ze zkušeností aplikovaných v rámci současných integrovaných nástrojů. Nevýhodou u integrovaných nástrojů je nejasnost pravidel. To je spojené s neustále se vyskytující problematikou, se kterou si ani ŘO neví rady. Je tedy nezbytné nastavit správnou a jasnou metodiku, která by měla předcházet minulým nedostatkům. Autor se domnívá, že na základě výše zmíněné problematiky dojde v budoucnu ke zkvalitnění metodických pokynů spojených s implementačním procesem integrovaných nástrojů.

Závěr

Hlavního cíle práce bylo dosaženo prostřednictvím řešení jednotlivých dílčích cílů tj. DC 1 – DC 4 v níže uvedených kapitolách.

První kapitola obsahuje stanovení cílů a výzkumných předpokladů. Kromě hlavního cíle práce je stanoveno i několik dílčích cílů, které mají napomoci k vyhodnocení jednotlivých oblastí. Dále jsou vymezeny výzkumné předpoklady a metodologie práce.

V druhé kapitole autor uvádí důležitost strategického plánování, které představuje jako velmi efektivní manažerský přístup, zaměřující se na budoucí vývoj s cílem zlepšení podmínek pro život v území. Plánování je uskutečněno pomocí strategických dokumentů, které jsou nezbytnou součástí pro efektivní rozvoj dané oblasti. Tyto dokumenty jsou velmi účinným pomocným nástrojem, určeným pro naplnění vizí a cílů a společně s podporou strukturálních fondů tvoří významný předpoklad pro koordinovaný a efektivní rozvoj území. Jejich tvorba by ovšem neměla být ovlivněna pouze vidinou fondů z EU. Je tedy nezbytné, aby strategické dokumenty reflektovaly skutečný stav území, a aby zvolená opatření reagovala na reálné potřeby plynoucí právě z těchto dokumentů. Toho lze dosáhnout za předpokladu, že dojde k detailnímu a komplexnímu zmapování řešeného území. V návaznosti na to je rovněž nutné zvolit vhodný způsob financování daných aktivit, ať už jde o finanční prostředky v podobě grantů, národních, evropských dotací či jiných dostupných zdrojů. Důležité je uvědomění si podstaty plánování a tvorby dokumentů jako přínosu pro možný rozvoj území. V kapitole je obsažena také typologie dokumentů, která vymezuje klíčové dokumenty spojené s regionální politikou a čerpáním peněžních prostředků z ESI fondů. Mezi klíčové dokumenty patří Strategie regionálního rozvoje ČR, Dohoda o Partnerství a Strategie Evropa 2020, se kterou musí být dokumenty v souladu. Pro jednotlivé operační programy a celý systém ESI fondů je zastřešujícím dokumentem Dohoda o Partnerství, na jejímž základě dochází k rozdělení alokace operačních programů a tematických cílů a také k identifikaci hlavních problémových oblastí. Významným prvkem jsou také oblastní dokumenty v podobě integrovaných nástrojů, které jsou v rámci případové studie a potenciálu blíže zkoumány.

Třetí kapitola popisuje regionální politiku, ve které se zaměřuje na subjekty zodpovědné za proces implementace integrovaných nástrojů. V ČR spadá regionální politika pod ústřední orgán státní správy Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Jedná se o hlavní orgán zajišťující tuto politiku, který je také zodpovědný za Strategii regionálního rozvoje ČR, kohézní politiku či spravování finančních prostředků určených k zabezpečení regionální politiky. Tento orgán má nezastupitelnou roli při nastavení metodického prostředí, určeného pro využití integrovaných nástrojů. MMR ČR má pod sebou zřízené zprostředkující subjekty, které zajišťují podporu regionální politiky a spolupracuje tedy i s dalšími subjekty, které jsou zaměřeny na integrované nástroje. Každý integrovaný nástroj má svého nositele, kterým je příslušné jádrové město aglomerace či MAS. Podpora integrovaných projektů může být uskutečněna pouze na základě integrovaných strategií, které schválí řídicí orgány příslušných operačních programů. V novém programové období tak tyto funkce zajišťují nositelé ITI, IPRÚ, MAS a Centrum pro regionální rozvoj ČR. Je třeba uvést Regionální rady soudržnosti, které vznikly v minulém programovém období a byly zřízeny za účelem administrace financí z ESI fondů za pomoci regionálních operačních programů. S těmito programy jsou ovšem spojeny určité negativní jevy, na jejichž základě došlo k podstatným změnám v nastavení pravidel pro nové období a také k přechodu na centrální přístup regionálního rozvoje v podobě IROP. Pro efektivní regionální rozvoj je důležité správné nastavení regionální politiky a vhodně zvolené a vypracované strategie.

Čtvrtá kapitola zahrnuje operační programy, které představují významný prvek pro rozvoj území. V roce 2014 vstoupila Česká republika do třetího programového období, které je stanoveno na období 2014–2020. Během jeho průběhu je možné čerpat peněžní prostředky z ESI fondů, které mají podpořit konkurenceschopnost v rámci celé Evropské unie a přispět k jejímu rovnoměrnému regionálnímu rozvoji. Autor zde zmiňuje nutnost vzájemné propojenosti mezi strategickými dokumenty a operačními programy. Pokud se obec či město rozhodne využít podpory ve formě peněžních prostředků z evropských zdrojů, tvorba integrovaných strategií je jejich podmínkou. Je tedy více než jasné, že strategie jako jsou ITI, CLLD a IPRÚ jsou v tomto případě nezbytné a jejich kombinace s operačními programy je jakýmsi předpokladem pro možnost zajištění co nejefektivnějšího rozvoje. Díky strukturálním fondům může ČR čerpat podpory do výše téměř 24 mld. EUR. Evropské strukturální a investiční fondy jsou nejdůležitějším nástrojem investiční politiky EU a zahrnují pět fondů, z nichž nejvíce je čerpáno z Evropského fondu pro regionální

rozvoj. Podpora je směřována do rozvoje území a zvýšení kvality života. Patří sem tedy dopravní infrastruktura, vzdělávání, životní prostředí, zaměstnanost a další. Současné období přináší nové nastavení řízení a administrace, které je spojeno se striktním dodržováním jednotného metodického prostředí. Mezi zásadní změnu patří i rozložení národních operačních programů, jejichž počet je nyní menší. Sjednocení programů ovšem neznamená menší možnost podpory, ale pouhé administrativní zjednodušení. Z původních 18 programů došlo u některých ke spojení, a v současné době tedy vzniklo pouhých 10 operačních programů. Největším spojením bylo sjednocení 7 regionálních operačních programů do integrovaného regionálního operačního programu. Jak již bylo dříve řečeno, zjednodušení v podobě IROP přineslo podstatné změny a to především z hlediska lepší transparentnosti ve srovnání s předchozím obdobím. Je zde také nový integrovaný přístup, který je realizován prostřednictvím integrovaných nástrojů v podobě ITI, IPRÚ a CLLD. Vzhledem k zaměření na integrované nástroje jsou v práci podrobněji popsány OP Doprava, OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, Integrovaný regionální operační program, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání, OP Životní prostředí a Program rozvoje venkova.

V páté kapitole je provedena případová studie města Pardubice se zaměřením na použité integrované nástroje v programovém období 2007-2013 a 2014-2020. Nejprve je zkoumán Integrovaný plán rozvoje města (IPRM Přitažlivé město) a poté Integrované územní investice (ITI Hradecko-pardubická aglomerace). V rámci studie jsou uvedeny realizované projekty IPRM v předešlém období a prozatím pouze schválené projektové záměry ITI, které čeká ještě další proces, ve kterém se bude jednat o konečném schválení projektů. Zásadním rozdílem těchto dvou strategií je zdroj financování. Podpora směřovaná na realizaci projektů v IPRM byla realizována prostřednictvím ROP NUTS 2 Severovýchod. U ITI je podpora poskytována prostřednictvím pěti operačních programů, z nichž největší část poskytuje IROP a OP Doprava. Oba dokumenty byly podmínkou pro možnost čerpání z peněžních prostředků EU. Rozdíl se ovšem týká zaměření podpory, která je u ITI směřována spíše do velkých projektů. IPRM naopak podporoval projekty menšího rozsahu jako jednotlivé rekonstrukce budov či revitalizace území. Celkem bylo prostřednictvím IPRM realizováno 10 projektů. Velký důraz je kladen na oblast spojenou se zajištěním volnočasových aktivit, veřejných služeb a sociálních služeb. ITI zaměřuje pozornost především na zkvalitnění dopravní infrastruktury se zaměřením na udržitelnou dopravu a

dále na oblast vzdělávání s důrazem na využití potenciálních prostor pro rozvoj odborné infrastruktury. Podstatným rozdílem dokumentů je také jejich odlišné zaměření z hlediska vymezení území. IPRM je zónově orientovaný a usiluje o zatraktivnění centrální části města Pardubic. ITI podporuje jak projekty týkající se města tak i společné projekty, které budou mít dopad na propojení obou měst a jejich vzájemného rozvoje. Co se týká řídicí struktury, u ITI je poměrně náročnější proces implementace, který je založen na vyhlášení výzev ve třech fázích. Odpovědným subjektem je nositel ITI a u IPRM plní tuto roli Řídicí výbor. Schválení poskytnuté dotace spadá v IPRM do kompetence Regionální rady SV a u ITI do kompetence jednotlivých Řídicích orgánů. Nové období sebou přineslo změny z hlediska zajištění vyšší transparentnosti výběru projektů. Na základě zjištěných údajů, lze konstatovat, že IPRM má velkou zásluhu na zatraktivnění centrální části města jak pro místní obyvatele, tak pro návštěvníky či turisty. Přínos se projevil především ve zlepšení veřejných prostranství určených pro relaxaci a volnočasové aktivity. Změny byly provedeny především ve spojení s revitalizací parků. Prostřednictvím IPRM bylo vyčerpáno celkem 375 milionů Kč. Na základě monitorovací zprávy bylo zjištěno, že všechny předpokládané indikátory byly naplněny. V některých případech došlo dokonce k jejich navýšení. Hradecko-pardubická aglomerace má pomocí strategie ITI možnost čerpat 3,4 mld. Kč s podmínkou vyčerpání do konce roku 2023. Získat může ovšem až 5,9 mld. Kč. Pozornost je směřována do tří priorit. Je to environmentální a příznivá doprava, životní prostředí a vzdělávání. V současné době nejsou schváleny žádné projekty, avšak 22 projektových záměrů za více jak půl miliardy Kč je řídicím výborem doporučeno ke schválení. Záměry se týkají především dopravní infrastruktury zaměřené na soulad s životním prostředím a vzdělávání propojené s praxí. V realizaci je jeden projekt, který nebyl schválen, ale město se pokouší o dodatečné získání financí z EU. Jedná se o přestavbu přednádražního vestibulu.

Poslední část se zabývá potenciálem integrovaných nástrojů, kde je uvedeno zhodnocení IN v obou PO. Kapitola rovněž obsahuje kladné a záporné stránky. Jedná se o podstatnou část práce, která významně přispěla k naplnění hlavního cíle práce.

VP 1: V PO 2014-2020 se projeví výrazné změny, které souvisí především se zavedením nových integrovaných nástrojů v podobě ITI, IPRÚ a CLLD. Minulé období bylo charakteristické spíše počátkem využívání integrovaného přístupu v praxi. Nové období

však výrazně rozšířilo toto využití a zároveň přineslo mnoho výhod i problémů s tím spojených. Autor však zjištěné problémy považuje za řešitelné a stále převažují pozitivní stránky. Vzhledem k podmínce tvorby strategických dokumentů pro čerpání z ESIF je nezbytné využití strategického plánování. Jedná se o proces, který je v poslední době stále více uplatňován. Především vznik ITI přináší plánování velkých strategických projektů na úrovni aglomerací. Dříve byla podpora pomocí IPRM směřována naopak pro jednotlivá města či spíše jejich části. I samotný proces řízení je v současné době náročnější, což je spojené s vyhlášením výzev pomocí několik úrovní. Do budoucna je tedy třeba lépe stanovit postup implementace, který celý proces zjednoduší. Předpoklad byl ověřen v kapitole 6.

VP 2: Na základě změn PO došlo k umožnění podpory velkých infrastrukturálních projektů, které se týkají především oblasti dopravní infrastruktury, životního prostředí, sociální oblasti a jejich vzájemného propojení. Ve velké míře je podporována i oblast vzdělávání se zaměřením na propojení výzkumných kapacit a aplikace jejich výstupů do praxe. Z doposud schválených projektových záměrů lze vypočítat návaznost na udržitelnou formu dopravy a sféru vzdělávání, jež zvýhodní potenciální žáky pro budoucí uplatnění na trhu práce. Předpoklad byl ověřen v kapitole 5.

Díky výše uvedeným údajům, které jsou patrné především z kapitol 5, 6 a závěru lze konstatovat relevanci a pravdivost obou výzkumných předpokladů.

V předkládané práci byl stanoven **hlavní cíl** tj. zhodnocení významu a potenciálu integrovaných nástrojů rozvoje území v PO 2014-2020 v komparaci s integrovanými nástroji PO 2007-2013 na případové studii města Pardubice.

I integrované nástroje jsou velmi významným prvkem pro rozvoj území, avšak představují i určité nedostatky tj. zdlouhavý administrativní proces, střet zájmu u MAS či nedostatečná zkušenost s administrativou. I přes negativní stránky autor považuje integrovaný přístup jako velmi účinný a to především v novém PO, které je charakteristické posílením územního přístupu a souvisejícího synergického efektu. Díky němu dochází k zaměření pozornosti na podstatné oblasti, které je nezbytné podporovat. Obrovský přínos je vnímán hlavně v komplexnosti a metodě Leader. Dle případové studie byla zjištěna rozdílnost

především v zaměření strategie, alokaci, zdroji financování a vymezení území. Nové období tedy přineslo širší možnost zaměření, možnost kombinace více operačních programů či prioritních os, vyšší alokaci a také využití partnerského přístupu, díky němuž mají být realizovány společné projekty v rámci vymezeného území.

Pro odstranění negativních stránek v budoucím období autor navrhuje rozšíření podporovaných oblastí, lepší nastavení pravidel pro vymezení aglomerací a také nastavení jasných metodických pokynů pro využití integrovaných nástrojů, viz doporučení 6.3.3.

Seznam použité literatury

BLAKELY, Edward James a Nancey Green LEIGH. *Planning Local Economic Development: Theory and Practice*. 4th ed. Los Angeles: Sage, 2010. ISBN 978-4129-6093-9.

FOTR, Jiří. 2012. *Tvorba strategie a strategické plánování: teorie a praxe*. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-3985-4.

MMR ČR. *Abeceda fondů EU 2014-2020: jak fungují evropské fondy? : projekt: Krok za krokem : kam se obrátit pro radu?*. 1.vyd. Praha: Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015. ISBN 978-80-7538-013-5.

REKTORŮK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. Příručka. ISBN 80-210-2126-8.

Strategie regionálního rozvoje České republiky. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2006. ISBN 80-239-7497-1.

SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.

ŽIŽKA, Miroslav. *Hospodářský rozvoj regionů: vymezení funkčních regionů, významné socioekonomické faktory, regionální odolnost a inovační intenzita*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2013. ISBN 978-80-7431-131-4.

ŽŮRKOVÁ, Hana. *Plánování a kontrola: klíč k úspěchu*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1844-6.

Elektronická databáze článků ProQuest.

Elektronické zdroje:

Centrum investic, rozvoje a inovací. *Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace* [online]. 2016 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: http://iti.hradec.pardubice.eu/upload/files/2016-09-06/strategie-iti-hradecko-pardubicke-aglomerace_final.pdf

CRR ČR. [online]. c2011-2016 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.crr.cz/cs/crr/onas/>

Databáze strategií. [online]. c2016 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz/>

Dotace EU. *Dohoda o partnerství* [online]. 2016 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Dohoda-o-partnerstvi>

Dotace EU. *Operační programy* [online]. [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.dotaceeu.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy>

Evropská komise. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. 2016 [cit. 2016-10-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/contracts_grants/funds_cs.htm

Hradec Králové. *Řídící výbor ITI* [online]. 2016 [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/urad/ridici-vybor-iti>

Liberec. *IPRÚ* [online]. 2015 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.liberec.cz/ipru/>

ITI Hradecko-pardubické aglomerace. [online]. 2016 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://iti.hradec.pardubice.eu/?site=iti>

MAS Region Kunětické hory. [online]. 2016 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://masrkh.oblast.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=134481>

MMR ČR. *Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2014-2020* [online]. 2015 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/588f5921-f108-48d1-9135-190bea15b8fe/MPIN_v2.pdf?ext=.pdf

MMR ČR. *Metodika tvorby programu rozvoje obce* [online]. In: Praha, 2014, s. 72 [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/45c58e5b-da4c-4210-a8da-6b29cb749989/Methodika_tvorby_PRO.pdf

MMR ČR. *Ministerstvo* [online]. c2012 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo>

MMR ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020* [online]. 2013 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Strategie-regionálního-rozvoje-CR-2014-2020>

MŠMT. *Strategie Evropa 2020* [online]. c2013-2016 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/strategie-evropa-2020>

Pardubice: *O Pardubicích* [online]. 2017 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/>

Pardubice. *Regulační plány města Pardubice* [online]. [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/urad/radnice/uzemni-planovani/regulacni-plany-mesta-pardubice/>

Regionální rada NUTS 2 Severovýchod [online]. 2017 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.rada-severovychod.cz/>

Statutární město Pardubice. *Integrovaný plán rozvoje města Pardubice „Přitažlivé město“* [online]. 2012 [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/integrovaný-plan-rozvoje-mesta/pritazlive-mesto/dokumenty/>

Strukturální fondy. *Národní orgán pro koordinaci* [online]. [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci>

Strukturální fondy. *Představujeme IROP* [online]. c2012 [cit. 2016-10-22]. Dostupné z: <http://strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Media/Predstavujeme-IROP>

Seznam ostatních doplňujících dokumentů a literatury

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.

MF ČR. *Metodický pokyn finančních toků programů* [online]. 2014 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2014/metodicky-pokyn-financnich-toku-programu-19506>

PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5256-3.

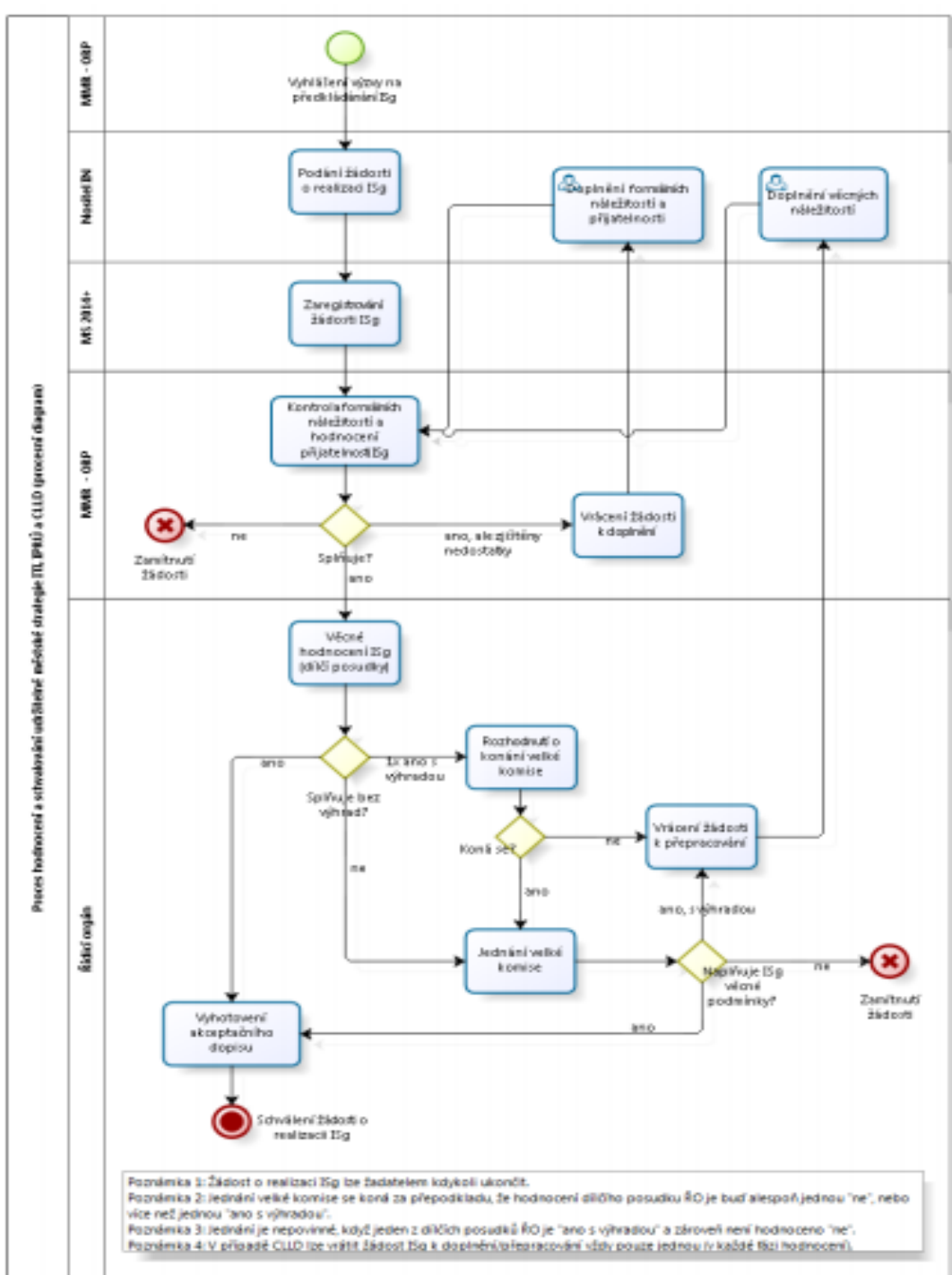
PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.

Seznam příloh

Příloha A	Proces hodnocení a schvalování integrované strategie.....	103
Příloha B	Systém schvalování integrovaných projektů dle IROP.....	104

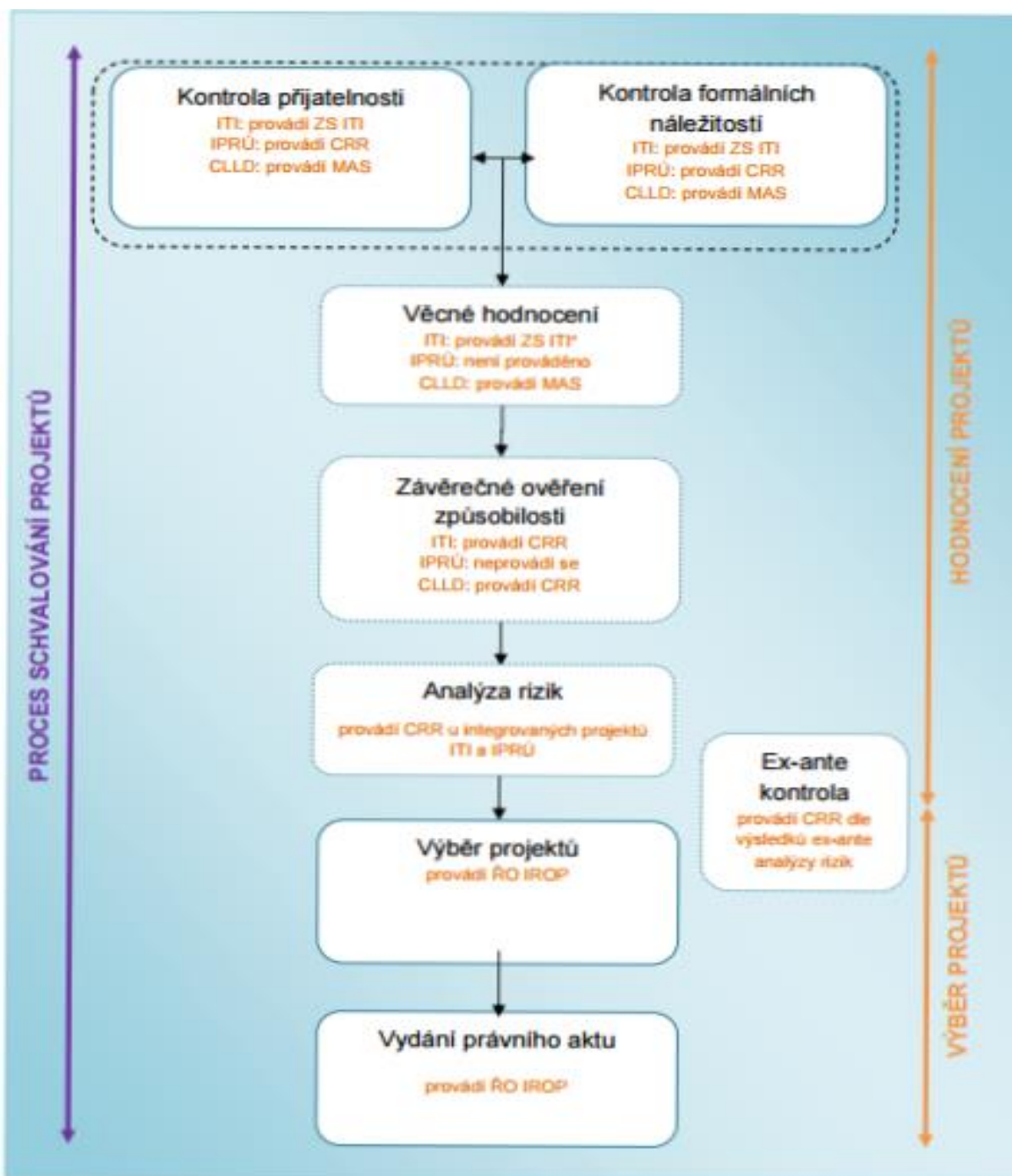
Příloha A Proces hodnocení a schvalování integrované strategie

Obrázek A1: Proces schvalování a hodnocení integrovaných strategií dle MPIN

Zdroj: file:///C:/Users/user/Downloads/MPIN_2verze_listopad.pdf

Příloha B Systém schvalování integrovaných projektů dle IROP

Obrázek B1: Postup schvalování dle IROP

Zdroj: <http://iti.hradec.pardubice.eu/index.php>